

Saarde Sõnumid

Nr 5 (186) Juuni 2018

Hind 0.30 €

Rõõmsat jaanipäeva ja ilusat suve!

Eestlastele on vaieldamatult üks suuremaid pühasid võidupüha, mida tähistatakse koos suve alguse ja jaanipäevaga. Käesoleva aasta kevad on olnud rekordiliselt soe ja päikesepaisteline. Ilusa ilma ja päikesega on Saarde valla rahva poolt 1. juunil Eesti Vabariigile üle antud kingitus – Saarde 100 tamme salu.

Omavalitsuse jaoks on haldusreformi järgne aeg möödunud

viivu kiirusel, täis töid, sündmusi ja tegemisi selliselt, et raske on leida aega, hinge tõmmata ja tagasi möödunud poolele aastale vaadata, hindamaks tehtut. Ees ootab palju tööd. Elu nüüdseks suuremas Saarde vallas vajab korraldamist ja kaasajastamist, mis on pidev protsess ja ei lõpe, vaid püstitab meile aina uusi väljakutseid ja takistusi, mida ületada. Paraku nõuab kõik aega

ja suuremate eesmärkide puhul tulemusteni jõudmine eeldab aasta-kahe pikkust planeerimist. Soovin siinkohal meile kõigile jõudu ja kannatust püsivaks sihikindlalt õigel teel.

Heisakem uhkusega lipud võidupüha puhul. Soovin teile, hea vallaharvas, rõõmsat jaanipäeva ja ilusat suve!

Indrek Talts
vallavanem

Kolmveerand aastat Saarde suurvalda

Palavale maikuule järgnenud kerge öökülmadega juuni on saja-aastase Eesti Vabariigi kevadest suure suveni toonud. Vaid paar kerge vihmaga päeva on Saarde valla hiigelterritoriumi kõva pöuda veidi leevendanud. Suur kuivus vaevab siiski nii aedu ja haljasalasiid, põlde ja metsi, tuleoht on väga tõsine. Päike ja soojus aitavad kindlasti tekitada igapäevale rõõmsamat meelt, liiatigi oma riigi ja oma valla linnakese Kilingi-Nõmme juubeliaastal.

Saarde ja Surju ühiseks vallaks kasvamise protsess on kulgenud ettearvatult, mõistlikult ja edukaltki, kui võrrelda ennast paljude mitmest vallast ja linnast-valdadest kokku traageldatud moodustistega maakonnas ja riigis. Muidugi on siin hinnangu andmine igapäevase asi ning hinnangu andagi veel vara, kuid paljustki saame juba rääkida.

Juubeliaastat oleme tähistanud ja kavatseme jätkuvalt tähistada väarikalt ja meeleolukalt paljude ettevõtmiste ja ürituste, kultuuri- ja spordisündmustega. Nii Kilingi-Nõmme, Surjus, Tihemetsas, Taliil kui teisteski väiksemates külates. Küll üheskoos, küll omakeskis. Möödas on esimene ühine aastavahetus, EV sajasaastapäev, 100 tamme pargi avamine. Käes on koolide lõpetamine, võidupüha ja jaanipäev,

läheneb Kilingi-Nõmme 80. aastapäeva ürituste kulminatsioon jne, jne. Nagu teate, on meie ligi 5000 elanikuga Hiiuimaast suuremal loodus- ja metsaküllasel 1065 ruutkilomeetrit asustusüksustena nii linn, alevik kui 35 küla.

15-liikmeline vallavolikogu ja 4-liikmeline vallavalitsus on saavutanud ühinemisejärgselt vajaliku koostöö ja tempo. Volikogus ollakse nii oma ülesannete kui vallavalitsuse suhtes energilised ja nõudlikud, vastuvõetud õigusaktid on enne lõpphääletust enamasti põhjalikult läbi vaieldud. Keerukamateks mahukamateks on nii eelnõud ette valmistanud vallavalitsusele kui need arutanud-otsustanud volikogule seni olnud Saarde valla uus põhimäärus ja 2018. aasta vallaelarve. Aga ka näiteks valla sotsiaalhoolekannet korraldavad volikogu määrus, OÜ Saarde Kommunaali ja OÜ Vekso ühendamine, hinnangud maavarauuringute algatamistele tulemustele ja liivakarjäärade avamise soovidele jms. Kohaliku omavalitsuse elukorralduse baasdokumentidest on praegu käimas valla uue arengukava ja jäätmekava (prügimajandus) koostamine, volikogu menetluses on valla tehoiukava (teede-sildade hooldamine ja uuendamine).

Lähiajal algatame valla uue üldplaneeringu, mille menetlus kestab rohkem kui aasta.

Muidugi on valla elukorraldusel esmatähtsad meie arvukad asutused ja ühendused – kolm lasteaeda, kaks kooli, kaks hooldekodu, kaks tervisekeskust ja hooldushaigla, kultuuri- ja rahvamajad, raamatukogud, noortekeskus, spordiseltsid-sportihooned, arvukad ja aktiivsed küla- ja muud seltsid. Ühinenud OÜ-l Saarde Kommunaal on tänava eriti mastaapsed ja vastutusrikkad ülesanded Kilingi-Nõmme-Saarde-Tihemetsa ühisveevärgi ja puhastusseadmete kompleksi väljaehitamise korraldamisel.

Pole kahtlust, et asutused ja kodanikuühendused on Saarde vallas heal tasemel. Paljude asutuste põhimäärused on uuendatud ja volikogus kinnitatud. Valdade ühinemise organisatsiooniline keerukus pole loodetavasti laste-, sotsiaal-, kultuuri- ja spordiasutuste asjalikku tegevust häirinud, küll aga näib olevat tekkinud positiivne võistlusmoment asutuste ja seltside vahel.

Rõõmsaid pühi, ilusat ja paraja vihmaga suve!

Jaanus Männik
abivallavanem

**JAANITULI
KILINGI-NÕMME
SUVEAIAS**

23. juunil kell 20.00 jaanimängud lastele, naistele, meestele, võistkondadele. eraldi arvestus Saarde valla ettevõtetele, asutustele ja firmadele. eriauhinnad!!!

“üle linna jaanid” tiitel

tantsuks mängib ansambel OkiToki
õhtujuht Tarmo Kallaste

info: kultuur@saarde.ee tasuta!

Kilingi-Nõmme Lipuväljakul
23. juunil kell 10.00

VÕIDUPÜHA TÄHISTAMINE

Suveaias kell 10.45

EAKATE HOMMIKUKOHV

Bussid Võidupüha tähistamisele väljuvad:

8.30 Kanaküla	8.30 Jäärja	9.15 Surju
8.35 Taganõmme	8.40 Veelikse	
8.45 Kamali	8.50 Tali	
9.00 Tõlla	9.10 Laiksaare	
9.10 Riitsaare	9.30 Kalita	
9.20 Tihemetsa		
9.25 Allikukivi		

Tagasisõit kokkuleppel!

10. juunil tähistas oma 100. sünnipäeva **Fiiva Otstavel**.

Saarde Vallavalitsus soovib juubilarile palju õnne ja tervist.

Saarde Vallavalitsuse istungitel

25. aprillil 2018. a

- väljastati välireklaami paigaldusluba Osühingule Prisma NET Kilingi-Nõmme linnas asuvale Pärnu tn 42a kinnistule välireklaami paigaldamiseks tähtajaga alates 01.05.2018.a kuni 30.04.2021.a maksumääraga 5 €/m² kuus;
- kuulutati välja riigihange „Saarde valla teede renoveerimine 2018“ ja otsustati viia see läbi lihthankemenetlusena, kinnitati riigihanke alusdokumendid, pakkumuse hindamise kriteeriumiks määrati madalaim hind;
- kinnitati ja väljastati projekterimistingimused OÜ-le Keskkonnaprojekt Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas ja Saarde külas Kilingi-Nõmme ÜVK torustike rekonstrueerimise ja rajamise projekterimiseks.

02. mail 2018. a

- võeti vastu korraldus sotsiaaltoetuste küsimuses;
- anti nõusolek Saarde vallas Tihemetsa alevikus asuva Metsaääre tee 10 katastriüksuse (71101:006:0090, registriosa nr 596306) jagamiseks ja määrati katastriüksuse jagamisel tekkivatele katastriüksustele lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid;
- otsustati ühekordsete toetuste maksmine;
- eraldati Saarde valla 2018.a eelarvest kultuuri-, spordi- ja külaliikumise sihtotstarbelise mittetulundustegevuse toetus kogusummas 8000 eurot toetuse saamiseks esitatud taotlustes toodud tegevuste läbiviimiseks vastavalt Saarde Vallavolikogu haridus-, kultuuri- ja spordikomisjoni ettepanekule alljärgnevalt:
 - mittetulundusühing Tihemetsa Päevakübar 50 eurot;
 - Kilingi-Nõmme klubi huviring meeskoor Nõmmela 300 eurot;
 - EELK Saarde Katariina koguduse Saarde kirikukoor 250 eurot;
 - Kalita külaseltsing 200 eurot;
 - huvigrupp „Hakkame liikuma“ 150 eurot;
 - seltsing „Kunstiring Spekter“ 250 eurot;
 - naisseltsing „Kilingi-Nõmme Martad“ 150 eurot;
 - seltsing „Saarde Kalamehed“ 200 eurot;
 - mittetulundusühing „Marina Külakoda“ 800 eurot;
 - MTÜ Kunstisalong Kilingi 250 eurot;
 - mittetulundusühing Arendus- ja Innovatsioonikeskus Livonia 850 eurot;
 - Kilingi-Nõmme klubi huviring naisrahvatantsurühm Kilingi 600 eurot;
 - Kilingi-Nõmme klubi segaansambel „Patlane“ 400 eurot;
 - Kilingi-Nõmme klubi huviring „Eakas“ 350 eurot;
 - huvigrupp „Saarde Lasterikkad pered“ 200 eurot;
 - Saarde Hariduselu Sihtasutus

850 eurot;

- Kilingi-Nõmme klubi huviring naiskoor „Kanarbik“ 500 eurot;
- huvigrupp „Saarde kõhutantsijad“ 300 eurot;
- mittetulundusühing Külaselts Iiris 1150 eurot;
- mittetulundusühing Saarde Käsitöö 200 eurot.

08. mail 2018. a

- volitati Osühingut Saarde Kommunaal pikendama osühingu hallata antud eluruumi kasutamiseks sõlmitud tähtajalist üürilepingut;
- otsustati ühekordsete toetuste maksmine;
- anti nõusolek Saarde vallas Kamali külas asuva Tiiu katastriüksuse (71101:004:0030, registriosa nr 910806) jagamiseks ja määrati katastriüksuse jagamisel tekkivatele katastriüksustele lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid;
- väljastati ehitusluba Osühingule Saarde Kommunaal Kilingi-Nõmme ÜVK ALA-1 torustike rekonstrueerimiseks ja rajamiseks;
- väljastati ehitusluba Osühingule Saarde Kommunaal Kilingi-Nõmme ÜVK ALA-3 torustike rekonstrueerimiseks ja rajamiseks;
- kinnitati Saarde valla jäätme- kava 2018-2023 lähteülesanne;
- lõpetati hajaasustuse programmi raames 20. oktoobril 2017.a sõlmitud toetusleping nr 2-5.3/35 seoses toetuse saaja poolt esitatud avaldusega lepingust ja toetuse kasutamisest loobumiseks;
- moodustati hajaasustuse programmi 2018. a vahenditest toetuse saamise taotluste hindamiseks 6-liikmeline komisjon järgmises koosseisus: esimees Saarde Vallavalitsuse abivallavanem Martti Rooden ja liikmed Saarde Vallavalitsuse sotsiaalnõunik Mare Kurri, Saarde Vallavalitsuse sekretär-archiivar Mari Treial, Saarde Vallavalitsuse keskkonna- ja heakorraspetsialist Kaie Sakala, Saarde Vallavalitsuse Surju Teeninduskeskuse sotsiaalnõunik Elve Tilk, Saarde Vallavalitsuse Surju Teeninduskeskuse maanõunik Andrus Lillemaa;
- otsustati esitada volikogule otsustamiseks määruse eelnõu „Surju Põhikooli põhimäärus“, määruse eelnõu „Surju Raamatukogu põhimäärus“, otsuse eelnõu „Saarde Vallavolikogu revisjonikomisjoni aruanne“, otsuse eelnõu „Saarde valla konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande kinnitamine“, otsuse eelnõu „Arvamuse andmine geoloogilise uuringu loa taotluse ja otsuse eelnõu kohta“, otsuse eelnõu „Arvamuse andmine Kanaküla uuringuruumi üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse ja otsuse eelnõu kohta“, otsuse eelnõu „Saarde valla ja Surju valla üldplaneeringute ülevaatamine“, määruse eelnõu

„Avaliku ürituse korraldamise ja pidamise nõuded Saarde vallas“, määruse eelnõu „Saarde valla teehoiukava aastateks 2018-2021“, määruse eelnõu „Määruste kehtetuks tunnistamine“, otsuse eelnõu „Vallavara tasuta võõrandamine Osühingule Saarde Kommunaal“ ja otsuse eelnõu „Osühing Saarde Kommunaal põhikirja kinnitamine“, I lugemisele otsustati esitada määruse eelnõu „Saarde valla eelarvest mittetulundustegevuseks toetuse andmise kord“.

15. mail 2018. a

- otsustati ühekordsete toetuste maksmine ja maksimisest keeldumine;
- otsustati Surju Hooldekodus „Videvik“ hooldamisel oleva isiku poolt hooldustasu maksimise puudujääva osa maksimine Saarde valla eelarvest;
- anti nõusolek Saarde vallas Ristikülas asuva Tõitoja katastriüksuse (75601:001:0842, registriosa nr 2412806) jagamiseks ja määrati katastriüksuse jagamisel tekkivatele katastriüksustele lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid;
- anti nõusolek Saarde vallas Sigaste külas asuva Tuleviku katastriüksuse (71101:001:0164, registriosa nr 2645506) jagamiseks ja määrati katastriüksuse jagamisel tekkivatele katastriüksustele lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid;
- anti kasutusluba Saarde vallas Tihemetsa alevikus Punapargi tee 1 katastriüksusel (katastritunnus 71101:006:0318) asuva Tihemetsa reoveepuhasti kasutusele võtmiseks;
- otsustati seada tähtajatu isiklik kasutusõigus Saarde valla munitsipaalomandis oleva Saarde vallas Tihemetsa alevikus asuva Voltveti tee (71101:006:0152, registriosa number 6952150) maa-ala koormamiseks Elektrilevi OÜ kasuks. Koormatava maa-ala pindala on 22 m², isikliku kasutusõiguse sisuks on Allikukivi küla Valga mnt 22 kinnistu elektriliitumise käigus 0,4 kV pingega maakaabelliini paigaldamine Voltveti tee kinnistule (projekt „Voltveti tee pumpla elektriliitumine. Tihemetsa alevik Saarde vald Pärnumaa“);
- volitati Osühingut Saarde Kommunaal pikendama osühingu hallata antud eluruumi kasutamiseks sõlmitud tähtajalist üürilepingut;
- tunnistati vastavaks riigihanke „Saarde valla teede renoveerimine 2018“ pakkumused, hinnati ja võrreldi vastavaks tunnustatud pakkumusi, tunnustati riigihanke „Saarde valla teede renoveerimine 2018“ hanke- menetluses edukaks pakkujaks Sakala Teed OÜ (registrikood 10899591) pakkumuse hinnaga 62817,70 eurot käibemaksuta (hindamiskriteeriumi alus: madalaim hind) ning kvalifit-

seeriti edukas pakkuja Sakala Teed OÜ;

- kehtestati Saarde valla kriisikomisjoni põhimäärus.

21. mail 2018. a

- otsustati ühekordsete toetuste maksmine;
- toetada tõendus põhise vanemlusprogrammi „Imelised aastad“ läbiviimist ja projektitaotluse esitamist;
- anti Pärnu Spordikoolile tegevusluba projektlaagri „Pärnu Spordikooli Võrkpallurite laager Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis“ korraldamiseks ajavahemikus 14.06-19.06.2018.a Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis;
- nimetati mittetulundusühingus Pärnumaa Ühistranspordikeskus Saarde valla nimel liikmeõigusi teostava isiku (vallavanem Indrek Talts) asendajaks vallavalitsuse liige Erli Aasamets;
- anti nõusolek Saarde vallas Tõlla külas asuva Kamali tee 8 katastriüksuse (71101:005:0049, registriosa nr 2712406) jagamiseks ja määrati Kamali tee 8 katastriüksuse jagamisel tekkivatele katastriüksustele lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid;
- kinnitati Kilingi-Nõmme Raamatukogu ja haruraamatukogude lahtiolekuajad suveperioodil alates 01. juunist 2018.a kuni 31. augustini 2018.a.

29. mail 2018. a

- otsustati soodustuste andmine olmejäätmeveol;
- suurendati Osühing Saarde Kommunaal osakapitali ainuosa rahalise sissemaksega summas 470 500 eurot, millest 201504 euroga suurendatakse osa nimiväärtust 210000 euronni ja ülejäänud 268996 eurot kantakse ülekursiga omakapitali;
- kinnitati Osühing Saarde Kommunaal hinnakiri alates 01. juunist 2018.a (hinnakiri on kättesaadav Osühing Saarde Kommunaal veebilehel <http://kommunaal.veebilehel.com>);
- otsustati ühekordsete toetuste maksmine;
- nõustuti järgmiste Pärnu maakonnas Saarde vallas asuvate maaüksuste riigi omandisse jätmisega riigi maareservina ja määrati maaüksustele sihtotstarbed ja lähiaadressid alljärgnevalt:
 - Kalita külas asuv maaüksus (piiriettepanek AT0804150248) ligikaudne pindala 4,75 ha, sihtotstarve 100% maatulundusmaa 011; M, lähiaadress Siilu;
 - Kalita külas asuv maaüksus (piiriettepanek AT1201110002) ligikaudne pindala 3,59 ha, sihtotstarve 100% maatulundusmaa 011; M, lähiaadress Pupernikli;
 - Kalita külas asuv maaüksus (piiriettepanek AT1312110004) ligikaudne pindala 2,52

ha, sihtotstarve 100% maatulundusmaa 011; M, lähiaadress Kähriku;

- Ilvese külas asuv maaüksus (piiriettepanek AT1804260013) ligikaudne pindala 2,35 ha, sihtotstarve 100% maatulundusmaa 011; M, lähiaadress Männinurga;
- Surju külas asuv maaüksus (piiriettepanek AT1804260015) ligikaudne pindala 9,73 ha, sihtotstarve 100% maatulundusmaa 011; M, lähiaadress Vana-Mätliku;
- kinnitati Saarde Vallavalitsuse ametnikele ja töötajale ning Saarde Vallavalitsuse hallatavate asutuste juhtidele ja töötajatele nende isiklikus omandis või kasutuses oleva sõiduauto, mis ei ole tööandja omanduses ega valduses, teenistus, töö- või ametiülesannete täitmiseks kasutamise korral makstava hüvitise suuruseks 0,25 eurot kilomeetri kohta alates 01. juunist 2018.a.

05. juunil 2018. a

- otsustati ühekordsete toetuste ja küttetoetuse maksmine ning maksimisest keeldumine;
- otsustati juubelitoetuse maksmine maikuus kogusummas 250 eurot ja juunikuus kogusummas 500 eurot;
- kiideti heaks hajaasustuse programmi projekti „Saarde valla Tõlla küla Männipere talu veesüsteemi rajamine“ lõpparuanne;
- nõustuti hajaasustuse programmi projekti „Sillaotsa talu Viisireiu küla veesüsteemi renoveerimine“ ümberarvestusega ja kinnitati projekti lõplik maksumus ning kiideti heaks projekti lõpparuanne;
- otsustati rahastada hajaasustuse programmi 2017.a vahenditest toetuse saamiseks esitatud taotlus alljärgnevalt: toetuse saaja Mati Kuut, projekt „Sihveri talu septiku paigaldus koos imbväljaku ehitusega“, toetuse suurus 1936,10 eurot;
- otsustati pikendada Osühing Saarde Kommunaal poolt esitatud avalduse alusel osühingu hallata antud eluruumide kasutamiseks sõlmitud tähtajalist üürilepingut;
- otsustati lubada Osühing Saarde Kommunaal juhatuse liige Morten Aasarohk põhipuhkusele alates 18. juunist kuni 03. juulini 2018.a ja määrata tema asendajaks puhkusel viibimise ajaks igapäevase majandustegevuse korraldamise õigusega Osühing Saarde Kommunaal pearaamatupidaja Ene Rist;
- anti nõusolek Pärnu maakonnas Saarde vallas Laiksaare külas asuva Tootsi katastriüksuse (78201:001:0202, registriosa nr 92506) jagamiseks ja määrati Tootsi katastriüksuse jagamisel tekkivatele katastriüksustele lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid.

Külliki Kiiver
vallasekretär

Saarde Vallavolikogus

18. mai 2018.a:

- võeti vastu Saarde Vallavolikogu määrus nr 18 „Surju Põhikooli põhimäärus“;
- võeti vastu Saarde Vallavolikogu määrus nr 19 „Surju Raamatukogu põhimäärus“;
- võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 16 „Saarde Vallavolikogu revisjonikomisjoni aruanne“, millega võeti teadmiseks Saarde Vallavolikogu revisjonikomisjoni aruanne Saarde valla konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande (aruandeaasta 01.01.2017 - 31.12.2017) ja revisjonikomisjoni tegevuse kohta;
- võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 17 „Saarde valla konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande kinnitamine“;
- võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 18 „Arvamuse andmine Kamali IV uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse ja otsuse eelnõu kohta“;
- võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 19 „Arvamuse andmine Kanaküla uuringuruumi üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse ja otsuse eelnõu kohta“;
- võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 20 „Saarde valla ja Surju valla üldplaneeringute ülevaatamine“;
- I lugemisel oli määruse eelnõu „Saarde valla eelarvest mittetulundustegevuseks toetuse andmise kord“;
- võeti vastu Saarde Vallavolikogu määrus nr 20 „Avaliku ürituse korraldamise ja pidamise nõuded Saarde vallas“;
- Saarde Vallavolikogu määruse eelnõu „Saarde valla teehoiukava aastateks 2018-2021“ otsustati suunata detailsema kava koostamiseks vallavalitsusele ja seejärel esitada eelnõu volikogu komisjonidele;
- võeti vastu Saarde Vallavoli-

kogu otsus nr 21 „Osühing Saarde Kommunaal põhikirja kinnitamine“;

- võeti vastu Saarde Vallavolikogu määrus nr 21 „Määruste kehtetuks tunnistamine“;
- informatsiooni osas kuulati Saarde Vallavolikogu haridus-, kultuuri- ja spordikomisjoni esimehe Heli Juhkamsoo ja Endla Murdi Laulustuudio esindaja Endla Murdi informatsiooni rahvusvahelise poplaulu konkurss-festivali korraldamise võimaluse kohta Kilingi-Nõmmes; Osühing Saarde Kommunaal juhataste liikme Morten Aasarohu informatsiooni ÜVK projektide hetkeseisu kohta ja Meose piirkonna ÜVK lahenduse kohta; vallavanem Indrek Taltsi informatsiooni Kilingi-Nõmme linnapäevade raames linna heakorrastamise kohta; vallavalitsuse liikme Erli Aasametsa informatsiooni maastikuviburingi üha suuremate väljakutsete kohta; volikogu esimehe Kadri-Aija Viigi informatsiooni metsakonsultandi vastuvõtude jätkumise kohta Saarde Vallavalitsuses; volikogu liikme Kristi Suti informatsiooni SA Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskuses õendusabiteenuse osutamise jätkamiseks lepingu sõlmimise kohta riigihanke kaudu ning samuti Kristi Suti informatsiooni esmatasandi tervisekeskuse teemal, kus on vajalik jõuda otsusele perearstide töötingimuste kaasajastamise osas: kas vald on abikõlblik toetuse saamiseks ja valla on võimalik vastu võtta projektiga kaasnevad tingimused või tuleb valla perearstikeskuse ruumilahendus 100% ise välja ehitada.

Külliki Kiiver
vallasekretär

Saarde küla veemajandusprojekti ehitustööd toovad kaasa liikluspiiranguid

Teatavasti sõlmis Saarde Kommunaal OÜ Saarde küla veemajandusprojekti projekteerimis-ehitustööde teostamiseks lepingu AS-ga TREV-2 Grupp, mille tulemusena peavad vee- ja kanalisatsioonitorustikud olema rekonstrueeritud 2018.aasta septembri lõpuks. Lepingu kogumaksumuseks on 499 434,60 eurot ning seda kaasa rahastatakse KIK-i keskkonnaprogrammist.

Täna sel päeval on käte jõudnud aktiivne ehitustööde faas, mille raames on Saarde külas käimas vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitustööd. Projekti tulemusena saavad Saarde küla elanikud endale tulevikus puhta joogivee Kilingi-Nõmme veetöötusjaamast ning lisaks suunatakse Kilingi-Nõmme reoveepuhastisse Saarde küla reoveed. Paraku toob projekti teostamine

kaasa ka liikluspiiranguid.

Seoses ehitustöödega on piiratud liiklust Tankla teel, Kantsi, Kalda ja Saarde tänavatel. Kuna ehitustööde raames tehakse ka kinnistute ümberühendused, siis kaevamistööd tuleb ette ka kinnistute sees, mis paratamatult toob kaasa kinnistuomanikele ebamugavusi. Palume Saarde külas liiklejatel järgida ajutist liikluskorraldust ja tagada üksteise ohutuse!

Tööde teostaja tagab peale kaevetööde mõistliku aja jooksul rikutud haljastuse ja teekatete taastamise.

Küsimuste ja probleemide korral võtta ühendust otse objektijuhiga – Janari Mändla, tel 56 900 755.

Morten Aasaroh
OÜ Saarde Kommunaal

Lahkus Kalle Kiipus

10. juunil lahkus meie seast Kilingi-Nõmme esimene linnapea taastatud Eesti Vabariigis Kalle Kiipus.

Kalle Kiipusel on suured teened kohaliku omavalitsuse taasloomisel ja demokraatlikel printsiipidel ülesehitamisel ning arendamisel.

Kalle Kiipus sündis 28. veebruaril 1941. Peale keskkooli lõpetamist viis haridustee teda õppima TRÜ majandusteaduskonda.

1968. aastal asus ta koos perega elama Kilingi-Nõmme ning töötas üle 20 aasta Kilingi-Nõmme Näidismetsamajandis peaökonomistina.

Alates 1989. a pühendus ta Kilingi-Nõmme linna elu juhtimisele, olles esialgu RSN TK esimees ning aastail 1990 kuni 1999 Kilingi-Nõmme linnapea. Hiljem osales volikogu töös.

Linnaelu edendamisel pööras ta erilist tähelepanu demokraatiale ja avalikustamisele. Nii avati

Kilingi-Nõmme Pärnu maakonna esimene avalik internetipunkt, peeti suuri rahvakoosolekuid ning hakkas ilmuma kohalik ajaleht, mille toimetajana töötas Kalle Kiipus kuni viimase ajani. Sel perioodil valmis linna reoveepuhastit, ehitati laululava, renoveeriti hooneid, Rootsi sõpruskommuni abil hangiti vajalikku varustust omavalitsuse allasutustele ning liituti projektiga „Euroopa Kultuuriküla“, mis lõi soodsa võimaluse suhtluseks ja kultuurivahe- tuseks. Isamaaliselt meelestatud inimesena oli tema südameasjaks ka Saarde Vabadussõja mälestusmärgi taastamine Kilingi-Nõm- mes. Ta pidas tähtsaks linna sümboolika väärtustamist ja ajaloolise materjali talletamist.

1996. a kanti Kalle Kiipus Kilingi-Nõmme linna aarautusse teenete eest kohaliku omavalitsuse taasloomisel ning töö eest esimese linnapeana taastatud Eesti

Vabariigis.

2008. a omistati Kalle Kiipusele Saarde valla Suur Vapimärk – Kilingi-Nõmme linna omavalitsusliku süsteemi demokraatlikel printsiipidel ülesehitamise ja selle arendamise eest aastatel 1989-2005.

Kalle Kiipust jäädakse mäletama algatusvõimelise, osavõtliku ja heasoovliku inimesena.

Saarde Vallavolikogu
Saarde Vallavalitsus

Kilingi-Nõmme ÜVK torustike rekonstrueerimise ja rajamise projekteerimis-ehitustööde hetkeseis

„Kilingi-Nõmme ÜVK torustike rekonstrueerimise ja rajamise projekteerimis-ehitustööd“ ehitushanke leping Saarde Kommunaal OÜ ja Wesico Project OÜ vahel allkirjastati 13.veebruaril 2018.a.

Käesoleva hanke tulemusena rekonstrueeritakse Kilingi-Nõmme vee- ja kanalisatsioonisüsteemid neljas eri piirkonnas.

- Piirkond: Raba, Kase, Veski, Sambla, Piiri, Nõmme tänavad
- Piirkond: Karja, Kirde, Urve, Urve põik, Jaama, Saarde, Muru, Savi, Kivi, Mängu, Pärnu tänavad
- Piirkond: Järve, Järve põik, Jõe tänavad

Nimetatud piirkondades ehitatakse välja uued tänavatorustike pealiinid ja teostatakse olemasolevate klientide ümberühendused uutele pealiinidele. Kinnistud, millel puudub kehtiv leping veeteetvõttega, saavad vee- ja kanalisatsiooni liitumispunktid kinnistu piirini.

Kokku rajatakse käesoleva hanke raames ligi 13 km veetorustikke 11 km isevooleid kanalisat-

sioonitorustikke ja ligi 3 km survekanalisatsioonitorustikke, samuti rajatakse 11 reoveepumplat.

Käesolevat projekti rahastab Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond tagastamatu abina 83,05 % ulatuses, ülejäänud osa projekti elluviimiseks rahastatakse Saarde valla vahenditest. Projekti kogumaksumus on ligi 3,088 miljonit eurot, mis hõlmab ka reoveepuhastit rekonstrueerimist ning mitteabikõlblikke ehitustöid.

Torustike lepingu teostamise ajavahemik on 15.02.2018 kuni 15.12.2018. Tegemist on projekteerimis-ehituse lepinguga. Käesoleval hetkel on lõpusirgel projekteerimistööd ja reaalsete ehitustöödega alustamine on planeeritud käesoleva aasta juuniku algusesse. Täna on kahe lepingupiirkonna osas Saarde Vallavalitsus andnud ehitusloa. Arvestades tööde mahtu ja ilmastiku sesoonsust, kus torustikutööd lõpetatakse külmal perioodil (talvel), siis lõplikud haljastus- ja teekatete taastamistööd lõpetatakse kevadel 2019.

Euroopa Liit
Ühtekuuluvusfond

Eesti
tuleviku heaks

Kahtlemata puudutab see suuremahuline töö Kilingi-Nõmme elanike igapäevast elu ja tekitab ka ebamugavusi, kuid soovime siiski kõigilt mõistvat suhtumist. Tööde tulemusena paraneb tunduvalt teenuse kvaliteet ja torustike töökindlus ning antakse võimalus mugavaks ja kvaliteetseks veevärgiga liitumiseks ka tulevastele klientidele.

Informatsiooni tööde teostamise asukohtade kohta saab edaspidi OÜ Saarde Kommunaal koduleheküljelt <http://kommunaal.saarde.ee/> ja tööde teostamise ajal teavitatakse elanikke olulistest töödest ka kirjalikult.

Morten Aasaroh
Saarde Kommunaal OÜ

Toetus eraisikute vee- ja kanalisatsioonitaristu rajamiseks

5.juunil 2018 avas Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) taotlusvooru eraisikutele ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumiseks või reovee kogumise nõuetekohase mahuti paigaldamiseks.

Saarde vallas antakse toetust elamu ühendamiseks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga Kilingi-Nõmme linnas, kuna Kilingi-Nõmme on üle 2000 inimekvivalendiga reoveekogumisala.

Taotlusvooru on jooksva tähtajaga, mis toimub kuni 10 miljoni eurose eelarve täitumiseni. Seega tuleb huvilistel kiirustada!

Toetuse taotlemine on tehtud eraisikute jaoks lihtsaks – selleks tuleb täita kas KIK-i kodulehel asuv taotlusvorm ning saata e-posti teel

(info@kik.ee) või taotleda toetust läbi E-toetuste keskkonna või saata taotlus paberil KIK-i aadressil Narva mnt 7a, 10117, Tallinn.

Täpsem info taotlusvooru tingimuste ja toetuse taotlemise protsessi kohta leiab KIK-i kodulehelt <https://kik.ee/et/toetatav-tegevus/eraisikute-vee-ja-kanalisatsioonitaristu-rajamine>.

Keskmesed toetuste summad jäävad vahemikku 2000-2500 eurot, sõltudes rajatava torustiku pikkusest ning konkreetsest teenusest. Toetuse väljamakse tegemisel peab KIK tulumaksuseaduse kohaselt väljamakstavast toetusest kinni tulumaksu.

Toetust ei anta elamu siseste torustike ehitustööde, sh veemöö-

dusõlmede rajamiseks, varasemalt teostatud tööde rahastamiseks ning hoonestamata või ehitusjärgus elamutega kinnistule torustiku rajamiseks. Kui on rajatud liitumispunkt nii vee- kui ka kanalisatsiooniga liitumiseks, siis on toetuse saamise eelduseks liitumine mõlema teenusega. Ühe kinnistu kohta võib esitada ühe taotluse.

Toetust antakse struktuuritoetuste perioodi 2014-2020 meetmest „Veemajandustaristu arendamine“ ning Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahenditest. Meetme töötas välja Keskkonnaministeerium.

Morten Aasaroh
OÜ Saarde Kommunaal

Tasuta õigusabi osutamisest erivajadustega inimestele

Selle aasta aprillis täitus Eesti Puuetega Inimeste Kojal ja SA Õigusteenuste Bürool esimene tegevusaasta, kus üle Eesti on jagatud erivajadustega inimestele tasuta õigusabi. Tänu Justiitsministeeriumi rahastusele saame osutada sihtgrupikeskselt disainitud teenust, mis on kavandatud lahendama keskmise, raske ja sügava puudega isikute õigumuresid. Peale esimest aastat on sobiv aeg anda väike ülevaade, kuidas on abi osutamine kulgenud.

Õigumurede ring on ulatuslik

Juristid on valmis juhendama ja abistama peresuhetest tekkinud probleemide, näiteks laste ülalpidamis- või hoolduskohustuse mittetäitmisega seotud murede lahendamisel, elatise väljanõudmisel. 2017. a rakendus täitemenetluseaegne elatise nõudmise võimalus. Sõltuvalt elatise suurusest kohtuotsuses, maksab riik kuni 100 eurot kuus (kui kohtuotsuses on elatise väiksem, siis kohtu poolt otsustatu). Oma last abistada on iga vanema kohustus. Kahju, et liiga sageli tuleb selleks kohtuotsusi kulutada ja hiljem ka kohtutäituri poole pöörduda.

Juristi poole pöördutakse võl-

gade, lepingute, tööalaste, eluaset ja sotsiaalteenuseid puudutavate küsimustega. 2018. a algus on olnud täitemenetlusajade rohke. Muudatused täitemenetluse seadustikus on toonud kaasa täituriite uusi praktikaid ja sellega seoses asjaajamismuresid väga viletsas sissetulekuolukorras erivajadustega isikutele. Täitemenetlus ei tähenda, et kohustusi ei tuleks täita. Seaduses on alles ka põhimõte, millisele sissetulekule ei saa sissenõuet pöörata. Kuid juurde on loodud 20% sissetuleku arestimise erand ja klausel, et sissetulekut ei arestita, kui see jääb alla kehtestatud toimetulekupiiri (140 eurot). Muudatus on põhjustanud alates veebruarist võlglastele ootamatuid 140 eurot kasutada jätmise sissenõudmisi. Täituri tegevuse kohta „protesteerimise“ tähtajad on väga lühikesed, kuna avaldus tuleb esitada kolme tööpäeva jooksul.

Esimene õigusabiaasta mõõdukas töörohkelt

Üle Eesti pöördus õigusteenusele 874 puudega isikut. Piirkondade esikolmikusse ja planeeritud aktiivsemad olid Harjumaa, Tartumaa ja Pärnumaa erivajadustega isikud. Aktiivsemad piirkonnad said nõustamisvõimalust juurde

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
THE ESTONIAN CHAMBER OF DISABLED PEOPLE

Hiumaa, Võrumaa, Jõgevamaa, Järvamaa ja Raplamaa arvelt. ÕTB kliendiportfelli analüüsist nähtub, et enim oli klientide seas keskmise puudega isikud (52%), raske puudega kliente oli 38% ja sügava puudega abistatuid 10%. Puudespetsiifilist statistikat ÕTB ei kogu, kuna ei pea seda põhjendatuks ebaproportsionaalse isikuandmete töötlemise vaates.

Esimese aasta statistikale tuginedes iseloomustab õigusnõustamise teenust saanud „keskmist“ klienti: 47,4% on üksikud inimesed – majanduslik/sotsiaalne toimetulek enamasti keerulisem; 25–49-aastaseid kliente on 40%, üle 55 aastaseid kliente on 41%; vene keelt kõnelevaid isikuid 40%.

Õigumurede esikolmikusse kuuluvad perekonnaõigusega seotud teemad 44% juhtumitest, millest omakorda elatiseasju 40%, hooldusõigusemuresid 17%, lahutusi ja varajagamisi 29%. Teisel kohal on 31% pöördujatest muresid seoses võlasuhetega (kohustustega) ning kolmanda suurema

teemana vajatakse 13% juhtumitel abi täiteasjade lahendamisel. 57% kliendijuhtumitest on pikemat koostööd nõudvad – õigusdokumentide koostamine, juhendamised, it-abi ning asjaajamine.

Otsi lahendusi esimesel võimalusel!

Juristid panevad südamele, et muredele tuleb asuda lahendusi otsima esimesel võimalusel! Erivajadustega isikud on oodatud õigusnõustamisteenust saama 15-s tõmbekeskuses, kus juristid on valmis vastu võtma keskmiselt üks kord kuus – seda ei ole liiga palju, kuid telefonid töötavad ÕTB-s kõikidel tööpäevadel, helistada ja asja joo-nelhoodmist saab alustada ikka.

Ja veel, alati nimetage, kui teile tundub, et teil on oma murega kiire, eriti kui tegevused on seotud kohtasjadega ja tähtajad on väga lühikesed!

Loodame, et 2018. a saab olema murranguline aasta ning teenuse avastavad enda jaoks eelmise aasta vähemaktiivsed piirkonnad,

et abivõimaluse info jõuab senisest enam raske ja sügava puudega kaasmaalasteni! Märgabe, hoolige ja edastage info!

Soovime, et hädasolija teaks, et abi on helistamise kaugusel!

ÕTB telefonid on 53850005 ja 6015122

www.epikoda.ee/
oigusnoustamine

www.otb.ee

Hille Raud

SA Õigusteenuste Büroo juhataja

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) sõlmis Justiitsministeeriumiga koostöölepingu, millega kohustus osutama õigusnõustamise teenust 15-s nõustamiskohas üle Eesti (täpsema loetelu nõustamiskohtade osas leiab EPIKoja veebilehelt: www.epikoda.ee/oigusnoustamine). Õigusteenuse geograafiliselt ulatuslikum korraldamine toob kaasa võrdse kohtlemise „saarest setuni ja lõunast põhjarannikuni“ ning on üks puuetega inimestele uuenuud õigusnõu tagamise eesmärke.

Tasuta õigusnõustamine erivajadusega inimestele üle Eesti

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) koostöös sihtasutusega Õigusteenuste Büroo (ÕTB) alustas aprillist 2017 õigusnõustamise teenuse pakkumist keskmise, raske või sügava puudega inimestele. Erivajadusega isiku elukondlike õigusküsimuste lahendamiseks võivad sihtgrupi esindajatena nõustamisele pöörduda ka sihtgrupi hooldajad või pereliikmed.

Teenuse eesmärgiks on tagada erivajadustega isikutele õigusnõustamine ja abistamine igapäevasel ametiasutustega suhtlemisel ning asjaajamisel.

Õigusabi tagatakse elukondlike

õigumurede lahendamisel: võlad, eluase, pereasjad, tööasjad, toetus jms. kohtumisega õigusnõustamisega (vajadusel ka veebisilla vahendusel (Skype)), õigusinfot saab küsida telefonitsi ja veebinõustamise teel.

Õigusnõustamise teenust pakutakse 15-s ligipääsetavas nõustamiskohas üle Eesti koostöös maakondlike puuetega inimeste kodadega.

Teenuse on sihtgrupi jaoks tasuta.

Õigusnõustamiseks on vajalik eelregistreerimine SA Õigusteenuste Büroo telefonidel: 601 5122

või 53 850 005.

Vajadusel on võimalus kasutada nõustamisprotsessis viipeeketõlki.

Täpsem info teenuse kohta on leitav EPIKoja veebilehelt: <http://www.epikoda.ee/oigusnoustamine>
Lisainfo: Tauno Asuja, Eesti Puuetega Inimeste Koda peaspetsialist, tel: 661 6614, e-post: tauno.asuja@epikoda.ee

Õigusnõustamise teenust rahastab Justiitsministeerium.

JUSTIITSMINISTEERIUM

Tehnilise Järelevalveameti Teade

Vanad põllumajandushooned võivad olla ohtlikud

Tehnilise Järelevalve Amet (TJA) juhhib tähelepanu vanadele põllumajandushoonele, millest paljud võivad olla amortiseerunud ning seetõttu ohtlikud. Selliseid nõukogudeaegseid ja veel vanemaid hooned (nt laudad, tootmishooned, töökojad, kuivatid, heinaküürid jms) on üle Eesti palju. Osa neist on kasutusel aastaringselt või hooajaliselt ning osa seisab kasutuseta.

Kevadel, mil põllumajandussektor aktiveerub, leiavad need hooned rohkem kasutust ja omanikel tuleks need ohutuse tagamiseks ja õnnetuste ärahoidmiseks üle vaadata. Viimastel aastatel on ette tulnud juhtumeid, kus hoone konstruktsioon või mõni selle osa on purunenud ning tekitanud lisaks varalisele kahjule ka vigastusi inimestele.

Ehitusseadustiku kohaselt peab ehitise olema nii ehitamise kui ka kasutamise vältel ohutu inimesele, varale ja keskkonnale. Ohutuse tagamise eest vastutab kogu ehitise olemasolu vältel omanik, kes peab tagama ka ehitise püsivuseks ja ohutuks kasutamiseks asjatundliku korrashoiu.

Kui ehitise omanikul tekib kahtlus ehitise püsivuses või tal puuduvad vajalikud oskused

selle hindamiseks, on soovitatav tellida ehitise erakorraline audit spetsialistilt ehk pädevalt isikult. Ehitusinseneride pädevust kontrollib ja kutsetunnistusi väljastab Eesti Ehitusinseneride Liit, kellelt saab infot ka väljastatud kutsetunnistuste ehk pädevate isikute kohta.

Kui on tekkinud juba selline olukord, kus ehitise on muutunud ohtlikuks, tuleb koheselt kasutamine lõpetada ning takistada kõrvaliste isikute ligipääs ehitisele. Ohutus peab olema tagatud ka nende ehitiste puhul, mis ei ole enam kasutuses.

TJA kutsab kõiki üles – kui märkate ohtlikku ehitist, andke teada kohalikule omavalitsusele või Tehnilise Järelevalve Ametile.

TEHNILISE JÄRELEVALVE AMET

Lugupidamisega Anu Võlma

Avalike suhete peaspetsialist
667 2031/ 50 11 585 | anu.volma@tja.ee
www.tja.ee

Tehnilise Järelevalve Amet
Sõle 23A, 10614 Tallinn

Linn/alevik	Õigusnõustamise teenuse osutamise kohad	Teenuse osutamise regulaarsus
Jõgeva	Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda (Ristiku 3, Jõgeva)	kuu 4. esmaspäev
Jõhvi	Ida-Virumaa Puuetega Inimeste Koda (Kaare 7, Jõhvi)	kuu 1. kolmapäev
Kuressaare	Saaremaa Puuetega Inimeste Koda (Pikk 39, Kuressaare)	kuu viimane reede
Käina	Hiumaa Puuetega Inimeste Koda (Lootuse 2, Käina alevik)	kuu viimane neljapäev
Narva	Narva kohtumaja (1. Mai 2, Narva)	kuu 1. kolmapäev
Paide	Järvamaa Puuetega Inimeste Koda (Lai 33, Paide)	kuu 3. esmaspäev
Põlva	Põlvamaa Puuetega Inimeste Koda (Uus 2, Põlva)	kuu 2. kolmapäev
Pärnu	Pärnumaa Puuetega Inimeste Koda (Riia mnt 70, Pärnu)	kuu 2. teisipäev
Rakvere	Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Koda (Lille 8, Rakvere)	kuu 1. kolmapäev
Rapla	Rapla kultuurikeskus (Tallinna mnt 17a, Rapla)	kord kvartalis
Tallinn	Eesti Puuetega Inimeste Koda (Toompuiestee 10, Tallinn)	iganädalasel reedeti
Tartu	Tartu Puuetega Inimeste Koda (Rahu 8, Tartu)	kuu 4. esmaspäev
Valga	Valgamaa Puuetega Inimeste Koda (Kungla 15, Valga)	kuu 2. kolmapäev
Viljandi	Viljandi Puuetega Inimeste Nõukoda (Posti 20, Viljandi)	kuu 3. esmaspäev
Võru	Võrumaa Puuetega Inimeste Koda (Lembitu 2, Võru)	kuu 2. kolmapäev

Kilingi-Nõmme linnapäevad – aeg pidada oma rahva pidu

Linnapäevad on pidu keset suve. See aeg on hea igasugustest kohustustest vabaks võtta, kutsuda külla sugulased ja tuttavad ning lihtsalt nautida oma kodulinnas olemist. Eriliseks ja lõbusaks saab need päevad muuta, kui ise osaleda aktiivselt ettevõtmistes ja neid võimalusi on palju.

Konkursid

„Stiilikonkurss 1938”. Miks mitte minna ajas tagasi ja kujutada end aastasse 1938. Praegu on paras aeg hakata uurima selle aja stiili, et linnapäevadel riietuda vastavalt. „Soengute naiselikumaks muutumisel mängis olulist rolli ka kübaramood. Esimest korda kõneldi 1937. aastal soengumoe juures asjaolust, et juukse mood on seoses rõiva- ja kübaramoe. Kübarad olid enamasti madalad, baretilaadsed ning sellise kübaraga sobis, kui juuksele oli antud naiselikum vorm lokkide abil” (<https://soengujalugu.wordpress.com>). Sel ajal tulid maailmamoodi üllalad püksid naistele ja põlvüksid meestele. Mis oli moes Kilingi-Nõmmes aastal 1938? Fantaasial võib lasta lennata.

Stiilseid ülesvõtteid endast ja oma perest saab teha fotonurgas „Retrofoto”, seal aidatakse ka riide ja aksessuaaridega. Konkursil osalejatel tuleb siiski endal

ajakohase stiiliga vaeva näha. Retrofoto telgis selgitatakse parimad stiilikonkursil osalejad. Konkursil osalejatele on retrofoto tasuta. Auhinnad on välja pannud Olio OÜ ja Sibille OÜ. Auhinnad jagatakse suveaias kontserdi lõpus kell 15.00.

Koduveinikonkursil

on osavõtjaid igal aastal järjest rohkem. Hindamine on nelja aasta jooksul muutunud objektiivsemaks ja hoolitsemise selle eest, et veinimeistrid osaleksid anonümselt. Eelmisel korral hindas veine žürii, nii ka sel aastal - žürii eesotsas on sommeljee Sulev Lind ja kohalik veinitootja Raili Hein. Pühkige tolm oma veinipudelilt, vaadake ja kontrollige pudelid üle juba täna, et juulikuus kindlalt osaleda ja rahvale suveaias maitseelamust pakkuda. Eelmine aasta jäi meelde üllatajate ja ülihääde veinidega. Kas sel aastal on uued üllatajad?

Näitused

Erinevad kümnendid jalgratate näitel. Jalgratas on üks tänuväärne sõiduriist, mis on Kilingi-Nõmmes au sees olnud läbi aegade. Meil on näituse jaoks olemas juba mõned eriti vanad jalgrattad, ka autentne ratas 30-ndatest, kuid täiusliku väljapaneku saamiseks palume linnarahval tuua sõiduriistu erinevatest kümnenditest. Kindlasti on linnas ka neid rattaid, mis kunagi saadetud humanitaarabi korras ja

ratas on tubliilt Kilingi-Nõmme tänavatel vastu pidanud. Vaadake oma kuurid üle, võib-olla on jäänud sinna seisma mõni truu sõiduriist. Näitusele sobivad ka lasterattad. Rataste juurde passivad igasugused liikumisvahendid (ka lastekäru), mis kuidagi on seotud meie kodulinnaga. Tooge julgelt näitusele teisigi oma ajastule iseloomulikke esemeid – on hea meenutada või nooremale generatsioonile näidata. Väiksemad eksponaadid leiavad koha klubis ja suuremad, kas või näiteks külkorviga mootorrattad, paigutame suveaeda. Helistage telefonil 55695715, me aitame transportida. Lubame eksponaate kenasti hoida ja pärast linnapäevi omanikele tagastada.

Juba praegu on Kilingi-Nõmme klubis avatud Olev Pauksoni näitus „Kilingi-Nõmme 80”, mis jääb ülesse juuliku lõpuni.

Aiakohvikud ja garaažimüük

– see tähendab, et kohvi võib juua lausa peenarde vahel lilleilu nautides ja garaaži uksele võib vabalt näidata oma asju ning kui kellelgi just seda on vaja, mis teil on üle, toimubki müügitehing. Vahel piisab ka sildist värava kõrval „oleme avatud”, „müüa” või „ära anda tasuta”. Saatke oma asukoht ja info aadressil kultuur@saarde.ee, et saaksime huvilised õigesse kohta suunata. Juba on teada, et aiakohvikud avab Naiskodukaitse

Pärnu tn 75 (klubi kõrval) ning perenaised Meose teel 10 ja 13. Oma soovist avada aiakohvik või garaažimüük andke teada 5. juuliks, et jõuaksime valmistada kaardid, mis suunavad rahva õigesse kohta. Et liikuda linna ühest otsast teise, tuleb abiks meile juba tuttav rong. Kodukohvikud on oodatud ka suveaeda, sest päev tuleb pikk ning pidulistel on hea vahepeal midagi põske pista ja tass kohvi peale juua. Kes ei viitsi ise kohvikuga jännata, aga suupisted ja koogid õnnestuvad hästi, siis andke endast teada – suveaias avab ukseid suur suveaiakohvik, kuhu sinu küpsetatud hõrgutised on teretunud.

Kontserdid

Alustame juba neljapäeva õhtul suveaias. Sissejuhatuse teevad Ivo Linna ja Antti Kammiste. Piletite hind juunis 8 eurot ja juulis 10 eurot. Kuni 12-aastased (kaasa arvatud) lapsed saavad kontserdile tasuta, kui nad on koos vanematega.

Reede õhtul alustame kell 18.00 suveaias Surju Rahvamaja näiteringi etendusega „Ikka veel laudalüürika” ja suveaiast on tore ühise minna Lavi järve äärde, kus toimub üle mitme aasta rahvalik pidu rahvatantsijatega. See pidu on kõigile tasuta.

Laupäeval algusega kell 13 algab laululaval suur ühine kontsert, kus esinevad oma valla taidlajad alustades väikestest võimleja-

test ja lõpetades eakate lauljatega. Kontsert on pühendatud Kilingi-Nõmme 80. sünnipäevale ja see saab olema retrohõnguline. Päikeselise ilma korral soovitame kaasa võtta päikesearjud. Kontserdi lõpus toimub „Stiilikonkurss 1938” autasustamine.

Laupäeva õhtul esinevad ansambel Naised Köögis, tantsuks mängib Dolores ja nooremale publikule Hurax. Toimub tuleshow linna sünnipäeva auks. Piletite hind juunis 8 eurot ja juulis 10 eurot. Kuni 12-aastased (kaasa arvatud) lapsed saavad kontserdile tasuta, kui nad on koos vanematega.

Linnapäevad lõpetab Ines Maidre oreil Saarde kirikus pühapäeva õhtul.

Täpsema ajakava

ja juhendid konkursside, töötubade, spordivõistluste, kontsertide, koduloolise jalutuskäigu ja teiste ettevõtmiste kohta avaldatakse jooksvalt. Olge tähelepanelikud! Programmi võib lisanduda uusi põnevaid ettevõtmisi nagu näiteks see, et pühapäeval kutsub Allikukivi Veinimõis õhtusöögile (vajalik eelregistreerimine). Kellel aga tekib hea idee, mis võiks rahvast huvitada, tehke see teoks!

Olge lahked, lepliku meele ja hea tujuga, nautige suve ja oma väikest 80-aastast kodulinna.

Piia Kajando

Kilingi-Nõmme linnapäevade programm

Neljapäev, 12. juuli

Kell 20.00 Ivo Linna ja Antti Kammiste kontsert Kilingi-Nõmme suveaias (pilet juunis 8 eurot, juulis 10 eurot. Kuni 12-aastased lapsed (kaasa arvatud) saavad kontserdile tasuta, kui nad on koos vanematega. Piletid müügil Meelespea lillepoes (Konsumis) ja Kilingi-Nõmme klubis.

Reede, 13. juuli

Kell 15.00 Rannakuningas ja -kuninganna rannavõrkpallis (Õhtu tn 27, Kilingi-Nõmme; lisainfo www.sksaarde.ee)

Kell 16.00–18.00 näitus „Kilingi-Nõmme 80” Kilingi-Nõmme klubis

Kell 18.00 Surju näiteringi etendus „Ikka veel laudalüürika” Kilingi-Nõmme suveaias (tasuta)

Kell 20.30 järvepidu Lavi järve ääres (tasuta)

Laupäev, 14. juuli

Kell 5.00–10.00 kalapüügivõistlus Sillaotsa järve ääres (lisainfo tel. 58371490)

Kell 9.00 autoorienteerumise „Turvalises Saardes EP-100” start Kilingi-Nõmme spordihoone juurest (Pargi 3, Kilingi-Nõmme)

Kell 9.00 laat Kilingi-Nõmme keskkonnas

Kilingi-Nõmme suveaias

laat, käsitöö, aiakohvikud, jalgratate näitus, hennamaalingud, raamatulett, karussell, liikluslinnak, ponid, rong, kiigud

Kell 10.00 Säätva Renoveerimise Infokeskus ja Majatohter: Kuidas renoveerida ja restaureerida säästvalt, ehitada keskkonnasõbralikult ja elada tervislikult.

Kell 10.00 3x3 tänavakorvpall (lisainfo www.sksaarde.ee)

Kell 11.00 Metsamoori ja Tervise Kodu toodete tutvustus

Kell 10.00–14.00 näitus „Kilingi-Nõmme 80” Kilingi-Nõmme klubis

Kell 11.00 Kloun Ummi (tasuta)

Kell 12.00 väega kivid, kodu energeetiline puhastamine

Kell 11.00–13.00 Ajulabor

Kell 12.00–15.00 Retrofoto. „Stiilikonkurss 1938” osalejatele retrofoto tasuta!

Kell 13.00 kontsert „Kilingi-Nõmme 80”

Kell 18.00 õhtu suveaias. Koduveinikonkurss (lisainfo tel. 55695715), šaržikunstnik Kristjan Juusu.

Kell 20.00 ansambli Naised Köögis kontsert, tantsuks mängivad

Dolores, Hurax. Tuleshow. (pilet juunis 8 eurot, juulis 10 eurot.

Kuni 12-aastased lapsed (kaasa arvatud) saavad kontserdile tasuta,

kui nad on koos vanematega. Piletid müügil Meelespea lillepoes

(Konsumis) ja Kilingi-Nõmme klubis)

Pühapäev, 15. juuli

Kell 10.00–12.00 kodulooline jalutuskäik. Kogunemine keskkonnas purskkaevu juures.

Kell 12.00 linnapäevade discgolfi võistlus (lisainfo www.sksaarde.ee)

Kell 18.00 kontsert „Kodumaised viisid” Saarde kirikus. Esinevad Ingmar Simson-Valtin viiulil ja Ines Maidre oreil (tasuta)

Kell 18.00 õhtusöök Allikukivi Veinimõisas (ettetellimisel)

Lisainfo: e-posti aadressil kultuur@saarde.ee

FB Kilingi-Nõmme linnapäevad

tel 5569 5715

Saarde 100 Tamme Salu lugu

Tamm on eestlastele olnud läbi aegade püha puu, millega seonduvad legendid, rituaalid ja uskumused. Tänu tammede pikale elueale kanduvad meie lood ja unistused läbi aegade järeltulevate põlvdeni. Tamm on tugevuse ja kestvuse sümbol ja sinne tammesalu koos mälestuskiviga on kingitus Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks Saarde rahvalt.

5. juunil 2013 saatis Riigikantselei Eestimaa koolidesse ja lasteaedadesse üleskutse sooviga istutada Eesti 100. sünnipäevaks tammesalusid. Esialgse plaani kohaselt plaaniti üle Eesti rajada 15 sellist salu või alleed – igasse maakonda vähemalt üks. Pisut suuremaks eesmärgiks on see, et neid tammesalusid võiks üle Eesti olla kokku 100. Pärnumaa 100 tamme salu asukohaks valiti Saarde vald ja projekti eestvedajaks sai Kilingi-Nõmme Gümnaasium.

16. septembril 2013 kinnitas vallavanem Kalle Song Saarde Vallavalitsus korraldusega nr 16.2-3/262 100 tamme pargi rajamise töögrupi, kuhu kuulusid Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi direktor Erli Aasamets, õpetajad klassijuhatajad Anne Aasamets ja Ly Kuningas, huvijuht Laine Ülemaante ja Saarde valla keskkonnaspetsialist Eesi Kolla ning maanõunik Martti Rooden.

25. septembril 2013 kinnitas Saarde Vallavolikogu Saarde 100 Tamme Salu asukohaks Muru, Pärnu ja Vainu tänavate vahel asuva haljasala. Tammik otsustati istutada 19. mail 1939. aastal rajatud ning II maailmasõjas hävinud Jaamapargi asemele endise raudteetammi ääres.

29. septembril 2013. aastal korjasid Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi 9.a ja 9.b 42 õpilast kõigist Saarde valla küladest, Tihemetsa alevikust ja Kilingi-Nõmme linnast tammetõrud, et kasvatada neist istikud ning et esindatud oleks kogu Saarde vald.

30. septembril 2013 said tammetõrud AS Eesti Metsataim kaasabil Marana puukoolis mulda.

2. juunil 2014 pärast emakeele lõpuksamit ja enne Eesti lipu päeva käis Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi 9. klasside esindus Maranal oma tammetõrusid vaatamas. AS Metsataim oli tõrude eest hästi hoolitsenud ning mullast paistsid juba esimesed väikesed tammed.

Talgupäev 6. mai 2017

9. oktoobril 2014 lõpetasid tõrudest sirgunud tammepuukesed puukooli ja õpilased istutasid nad avamaapeenrale. Puukoolis sirgivate tammede eest kandsid hoolt mitu pikka aastat Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi õpilased Marili ja Helene Loo-rensiti eestvedamisel.

6. mai 2017 talgupäevaks, mil tammed mulda said, oli maa-ala Saarde valla abil istutusvalmis.

Talgutele olid tulnud Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi abiturientid, kelle korjatud tõrudest tammed alguse said, esimeste klasside õpilased ja 10. klassi õpilased, kelle õlgadele pidi jääma selle pargi lõplik valmimine 2018. aastal koos pargi piduliku avamisega. Kohale olid tulnud asjast huvitatud Saarde kogukonna liikmed. Noorim neist oli 5-kuune Silver Rätsep ja vanim 80-aastane Peet Mardu. Platsi valmistas ette OÜ Zebra ja tegusa päeva kindlustas OÜ Saarde Kommunaal.

Saarde 100 Tamme Salu sada tamme sai 101 talguliselt poolt istutatud. Talgujuhid olid Anne Aasamets, Ly Lünekund, Eesi Kolla ja Laine Ülemaante, projekti juhtis Erli Aasamets. Talgute toetajaid oli kümneid – nii eraisikute kui firmade seast.

Nüüd on igal istutajal oma numbriga nimeline puu, mille suureks sirgumist saab jälgida.

Saarde 100 Tamme Salu kivi

Mõeldes tammede võimsusele tulevikus, otsiti Saarde 100 Tamme Salu keskele väri- kat mälestuskivi. Selline sobiv rändrahn peitis end mändide vahel, kilomeetri kaugusel, Kilingi-Nõmme ümbersõidutee ääres. Kivi teisaldamise tammesalu juurde sümboliks võttis oma südameasjaks Ly Lünekund, kelle usk selle võimalikkusesse oli pöördumatu ja nakkav. Läbirääkimised

kivi saamiseks vallale ja selle kohale toomiseks kestsid üle aasta. 18. jaanuaril 2018 toimus jõuproov umbes 50 tonnise müraka ja Riho Pakkoneni, Peep Paimre ja Enno Pärna vahel. Võitis eestlaslik jonn ja nii elabki see rändrahn uut ja uhket elu meie tammesalus.

9. mail 2018 pandi paika tammesalu, kui Saarde rahva kingituse Eesti Vabariigi 100. aastapäevaks, tähistamiseks kivimürakas. Ligi 3 meetri kõrgune rahn jäi ootama mälestusplaati „Eesti Vabariik 100. Saarde rahvalt.“

Siinse piirkonna suguvõsad on teadnud rääkida, et sellel kivil käivat Maaema end soojendamas ja Päikesega kõnemas ning siinsele paikkonnale küllust ja rahu palumas. Seda kivirahnu kutsutaksegi Maaema Päikesekiviks.

1. juunil 2018 jõudis kätte päev, mil ligi 5 aastat kestnud tööd said ühele poole. Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi eestvedamisel ja sadade toetajate kaasabil rajatud Saarde 100 Tamme Salu avati Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva auks!

Anne Aasamets

Saarde 100 tamme pargi rajamise töögrupp Anne Aasamets, Erli Aasamets, Eesi Kolla ja Ly Lünekund

Tammesalu avamine 1. juunil

Kultuuriuudised

Sügisest tööd alustanud Saarde vallavolikogu haridus-, kultuuri- ja spordikomisjon on esimese poolaasta jooksul kohtunud viiel korral. Komisjoni poolt koostatud tööplaani järgides on tutvuda jõutud Kilingi-Nõmme klubi, Tali seltsimaja ja raamatukogu, Tihemetsa spordihoone ning Surju rahvamaja ja raamatukogu tööelu ja kultuuri korraldusega. Kultuur on igapäevaselt kõikjal meie ümber, kultuurikandjaks on iga inimene, nii suur kui väike Saarde valla elanik. Meil kõigil on isiklik kultuuritunnetus, mis on omandatud läbi õppimise, harjutamise, jälgendamise või korramise – seetõttu on kultuuril tihe seos hariduse, spordi, noorsootöö, meedia ning samuti peretraditsioonidega. Vallakodanikud on agaralt ja julgelt pöördunud erinevates küsimustes komisjoni liikmete poole. Komisjonile on oluline kuulata vallakodanikke, kuid veelgi olulisem on üksikisikute kultuuritunnetusi koondada, et teada saada rahva arvamusi. Vallarahvaga suhtlemiseks on komisjon loonud FB-grupi „Saarde kultuurikatel“, kus on algatatud mitmeid olulisi küsitlusi. Komisjoni liikmed on jätkuvalt üksmeelel, et valla kultuuripoliitikat saame kujundada vaid sõbralikus koostöös. Oleme endiselt avatud vallakodanike küsimustele ja ettepanekutele.

Ilusat suve ja meeleolukat puhkust!

Heli Juhkamsoo

Saarde vallavolikogu haridus-, kultuuri- ja spordikomisjoni esimees

Rändav muusikafestival Võnge 2018

Eesti sajandale sünnipäevale pühendatud ja suurtoetaja Viru Keskuse abil teoks saav rändfestival Võnge 2018 jõuab peagi Pärnumaa metsade vahele. Laupäeval, 7. juulil muinasjutulisel Vango Imedemaal aset leidev muusikapidu toob kokku põneva plejaadi erinäolisi artiste nii meilt kui mujalt.

Avalikuks on saanud Eesti ainsa rändava muusikafestivali tänavune täielik line-up. Võnkel astuval lavale kolme erineva kodumaise muusikakonkursi võitjad – Eesti Otsib Superstaari viienda hooaja esikoht Rasmus Rändvee, Noortebänd 2017 kinni pannud Rainer Ild ning ka Klassikatähed 2018 tiitliga pärjatud Tanel Eiko Novikov. Samuti esinevad festivalil ARY (Norra), Tõnis Mägi, Holy Motors, Orelipoiss, EiK, Daniel Lumberas (Hispaania), Tartu Popi ja Roki Instituut, Steps To Synaps, INGER, 4 AM ning Öömaja DJ-d. Ühtekokku astuvad muusikud üles kuues erinevas esinemispaigas.

Peale ilusa muusika ootab festivalikülalastajaid aga ka palju muud põnevat – alates mitmekesisest toiduvalikust ja spetsiaalsest lastealast kuni väliraamatukogu, lühifilmi-programmi ja luulenäituseni välja.

Võnge on peresõbralik festival, kuhu alla 16-aastastele lastele on sissepääs tasuta. Kaasa võib võtta ka hästi käituvat koera või mõne muu kodulooma. Parkimine ja telkimine on samuti tasuta.

Koduleht: <http://võnge.ee>

Piletid: <http://ticketer.ee/võnge-2018/>

2017. aasta suvefestivali järelevideo: <https://vimeo.com/267263884/>

Võnge2018 üritus Facebookis: <https://www.facebook.com/events/1747329062251741/>

Võnkumiseni!

Tarmo Sikk

Peakorraldaja

+372 5620 0550

Raamatuteraapiast

Aprillikuus käisin koolitusel: „Biblioteraapia kasutamise võimalustest ja võtetest. Eri-nevate kirjandusliikide mõjust psüühikale”.

Lühidalt biblioteraapiast

Mõiste „biblioteraapia”(BT) on kasutusel aastast 1916, praegu kasutatakse selle termini asemel ka kirjandusteraapi, lugemisteraapia, muinasjututeraapia jt mõisteid. Põhineb peamiselt inimese reageeringul sõnale, sõnalis-tele tekstidele, mis võivad olla edastatud kirjalikult, suuliselt, elektrooniliselt, samuti kuuluvad siia ka enda poolt loodud tekstid, mis omavad teraapilist toimet, aidates konstrueerida, muuta, parandada arusaamist elust ja probleemidest.

Kaasajal on raamatuteraapia taas populaarsust võitmas. Üha enam olen kokku puutunud artiklitega eri-liiki raamatute teraapilisest – tunde-elu tasakaalustavast mõjust. Hetked meeldiva-meelepärase raamatu seltsis aitavad oma mõtetes selgust saada ja neid positiivses suunas liikuma panna. Oleme sellest rääkinud ja arutlenud ka oma lugejatega. On märganud, et mõnda kirjandusteost lugedes valdab lugejat rahu ning on leitud, et loetu aitab lahendusi leida ka oma probleemidele, samas vastame raamat on juba esimestest ridadest tume meelne. Tavaliselt ei analüüsita, miks üks või teine tekst just sel hetkel meeldib või ebameeldib tundub. Iga inimene, olgu ta laps või täiskasvanu, kaasab loetusse oma arusaamad, kõrvutades kellegi kirjutatud sündmusi ja raamatukangelasi enda kogetuga. Vaistlikult valitakse lugemiseks raamatuid, kus tegelaste elusaatuse jälgimine, nende tegude heakskiitmine või hukkamõistmine aitavad inimesel iseennast tundma õppida.

Terapeudid on teinud teatava valiku kirjandusest, mida nad oma töös sagedamini kasutavad ja soovivad. Raamatutsingul sobiksid näiteks laste muinasjutud, mis on neile hästi tähtsad, sest aitavad lahendada nii nende olemasolusse puutuvaid kui ka sotsiaalseid probleeme ning välja

elada hirmukomplekse.

Muinasjutud nt „Pöial-Liisi”, „Kolm karu”, „Notsu ja Te”, „Muumitroll”, „Kõnelused tiigriga”, Astrid Lindgreni raamatud, ka praegu väga populaarne Harry Potteri sari võib täiskasvanulegi mõnusaid elamusi ja põnevust pakkuda. Karupoeg Puhh ja Muumitroll on nii muinasjutulikult inimlikud tegelased, et nende seltsis hakkavad lapsed lihtsatest asjadest rõõmu tundma.

Loomajutud – nt A. Mälgu „Jutte loomadest”, G. Durrelli ja Herriot raamatuid, A. H. Tammsaare „Meie rebane”.

Ilukirjandusest on kõige suurem mõju: see aitab luua seisukohti maailma suhtes, kriitiliselt suhtuda iseendasse, rikastada hingeelu... Meeldiva raamatu lugemine on lõõgastav ja aitab langetada stressitaset. Tegelasel võivad õpetada meid omaenda probleeme lahendama ning pakuvad seltsi. Nii tekib veendumus, et ma pole üksik, samasuguste hädade all kannatavad teisedki.

Biograafilised romaanid, memuaarid aitavad luua võrdlust ja räägivad enamasti sellest, kuidas mingil ajal oli peategelasel hästi raske, aga siis läks ikka kõik hästi. Kui kirjeldatud tegelase elu on raskem kui lugejal, peaks see andma kergendustunde: mul polegi kõige hullem. Või kui raamat lõpebki kurvalt, siis saad loota, et sinul läheb paremini. Mitmesugused kunstnikuromaanid on samuti väga mitmekülgsed ja värvikad. Memuaaridest – nt Jakob Liivi „Elu ja mälestusi”, O. Lutsu „Mälestused”, J. Latiku „Teekond läbi öö”.

Humoorikad teosed suurendavad taju terviklikkust, üldistamist ja aitab vabalt käituda. Nt „Muhu monoloogid”, „Vahva sõdur Švejki juhtumised”, „Murphy seadused”.

Luuletused on lausa toepeltnõu-koos on sisu ja rütm. Viimane aitab korrastada meie enda biorütme ja sisu annab uusi tähendusi.

Filosoofilised mõtisklused ja aforismid aitavad väga kiiresti lahendada vastuoludest tekkinud ärevust. Inimene saab kiire vastuse, mida võiks kujutada endast üks või teine suhe,

inimese olemus. Nt J. W. Goethe “Aforisme”, Antoine de Saint-Exupéry “Sõnad kui taevatahed”.

Folkloor eemaldab meid probleemide juurest, tõstab usku nende lahendamise ja vähendab alaväärsust.

Kahjuks ei saa kunagi mittekeegi täpselt öelda, kuidas üks või teine jutuke, luuletus, muinasjutt jne võib mõjuda, sest iga inimese tunnetus ja teadmised on erinevalt olenevalt elulise kogemusest. **Tulge ja valige välja endale just need raamatud, millel on teile kõige suurem positiivne mõju ning mis teis kindlasti meeldivaid emotsioone esile kutsuvad!**

Lisan ka ühe väga positiivselt ja teraapiliselt mõjuva Helvi Jürissoni luuletuse

KAS TEATE...

Kas teate, mis aarded on teis? Mis jõud on te südameis?

Õnn oli te emaks ja rõõm teie isaks, kõik ajaloo rikkused saite veel lisaks.

Ja uskuge mind, et sedagi nähti, kui hälli teil pandi terve ookean tähti:

särvaid siniseid, kiirgavaid kullaseid, hõbe-heledaid, kahvatu kollaseid.

Vaata ringi kord tähesilmaga!

Olge kord üheskoos terve maailmaga!

Te pole sipelgad mässava mere ees - lainete rütm on te enese vere sees.

Olete võlurid nõidusekepita – tule ja veegi te mõttejõud lepita.

Julgege ilu ja armastust uskuda – juhuse iilist ei saa te siis kustuda.

Kas teate, et valguse lõite, et tule maa peale tõite,

et teie õnnest saab kõikjale sooja – ET TEIE OLETE LOOJAD!

Kohtume raamatukogus!

Riita Lillemets

Üleskutse Saarde valla ettevõtjatele, asutustele ja firmadele!

Ootame Saarde valla ettevõtete asutusi ja firmasid osalema 23. juunil Kilingi-Nõmme suveaia toimuva jaaniõhtu võistlustel. Taaselustame möödunud aegade traditsiooni – jaaniõhtu on aeg lõbusateks võistlusteks ja mängudeks.

Pange kokku 6-liikmeline võistkond, kuhu kuulub kolm nais- ja kolm meesvõistlejat. Ettevõtetal on võimalik moodustada ka ühiseid võistkondi (näiteks: kui ühes ettevõttes töötavad ainult naised võib kutsuda teisest ettevõttest mehed, arvesse lähevad mõlemad ettevõtted).

Ettevõtetel ja firmadel, kes ei soovi jaanimängudel kaasa lüüa, on võimalus panustada auhinnafondi.

Mehed võistlevad saunaviha tegemises, naela löömisel jne, naised aja peale riietamises, pärja punumises ning ühiselt võisteldakse vigurteatevõistluses, väikviktoriinis.

Võistkondade registreerimine kuni 21. juunini kella 12.00ni e-posti aadressil kultuur@saarde.ee või tel. 55695715

Toredat kaasalöömist! Jaaniks pinged maha!

Kaua oodatud – kaunikene

Pikka aega on SA Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskuse pesupesemistingimused olnud suureks valukohaks. Oleme püüdnud osaleda erinevates projektides, et saaks rahalist abi. Viimase projekti äraütlemise järgselt leidsime, et peame siiski iseseisvalt toime tulema ja õueala renoveerimiseks planeeritud omaosaluse kasutama pesupesemistingimuste parandamiseks.

Tehtavad otsused olid seotud vallalt asutuse 15. sünnipäevakingiks saadud väga vajaliku pesukuivatiga. Nimelt masina garantii-aeg käis, kuid meil oli probleem tema tööle panekuga. Kuivatiti oli nii suur, et keldrikorruusele viimine tekitas probleeme. Kui selgus, et masin mahub väga täpselt lifti, siis töstmistööl appi tulnud päästemeeskond tõdes, et viimane uks jääb

liiga kitsaks. Samal hetkel tuli päästametile kutse. Senikaua, kui nemad oma tööd tegid laiendasid meie ehitusmehed ukseava. Kui pesukuivatiti oli oma kohale saanud vajav avardatud ukse ümbrus korrastamist. Nii lisandus samm sammult üks ruum teisele kuna remonditud osa kõrval hakkas nn vana ala lausa „kisedama”.

06.06.2018 hommikul selgus, et kõige hädavajalikumaga on nüüd valmis saadud ja võime lepingutele alla kirjutada ja pesumaja avada. See tundus kuidagi uskumatu, et tasub pingutada, unistada, loota ning tulemus võibki tulla. Suur tänu Aldo Avastele ja tema meeskonnale, kes meie järjest lisanduvatele nõudlustele vastu tulid ja meie kannatlik Merle nüüd paremates tingimustes töötada saab.

Kristi Sutt

Teeme ära talgud Lähkmal

5. mai olid paljud kogukonnad kaasatud liikumisse „teeme ära”. Saarde vallas oli registreeritud koguni 13 talgukohta. Kindlasti tehti talguid ka väljaspool registreerimist.

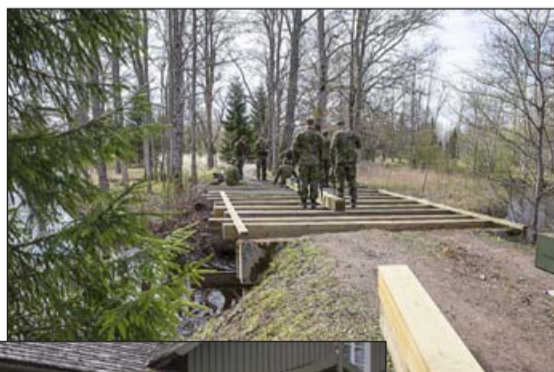
Lähkmal toimusid talgud koos Kaitseliidu õppusega Siil. Külarahvas keskendus maja koristamisele ja akende pesemisele. Väljas oli võimalik natuke riisuda ja korrastada maja ümbrust. Suuremateks haljastustöödeks oli maapind veel liiga märg. Haljastust ootab suur maakütte ala.

Kaitseliit samal ajal valmistus õppusteks, mille üks osa oli üle Lähkma jõe viiva silla ehitus. Vana sild oli täielikult amortiseerunud ja juba eelmisel sügisel ajutiselt parandatud. Hoiatuseks seisis silla juures hüüumärk. Rasketehnika nagu prügi-auto jms. ei julgenud juba ammu silda kasutada.

Aknad said pestud, lipuplats rii- situd ja mis peamine külaseltsi maja juurde viib uus sild.

Külarahvas on väga tänulik Kaitseliidule tema algatuse eest. Sild on imeilus ja suur tänu kõikidele ehitajatele ja õppuse koordineerijale Jaanus Mehikasele.

Kadri-Aija Viik
Lähkmal

Talgud Lähkmal. Foto: Kalju Sarapuu

Kaitseliit Lähkmal silda ehitamas. Foto: Kalju Sarapuu

Pildikesi Surju näiteringi esietendusest „Ikka veel laudalüürika”

Surju Põhikool

Surju koolis oli maikuu jooksul avatud USA Saatkonna rändnäitus “Picturing America” – “Ameerikat kujutades”, mis kujutab Ameerika ajalugu läbi erinevate kunstiliikide. Näitusel oli välja pandud 40 klaasitud ja raamitud pilti. Näituse koostas USA Riiklik Humanitaarteaduste Toetusfond. Lisaks oli väljas foto-näitus Ameerika rahvusparkidest.

Näituse avamisel osalesid USA-Eesti

kaitsekoostöökeskuse juhataja Jason P. Gresh, saatkonna haldusjuht Melania Arreaga ja kultuuri/hariduse spetsialist Tiiu Vitsut.

Lisaks kohtusid saatkonna esindajad Surju Põhikooli 9. klassi õpilase Angela Lagega, kes on valitud FLEX-programmi raames vahetusõpilaseks on alustab uut õppeaastat Ameerika Ühendriikides.

Veronika Meibaum

Sammuke lähemale gümnaasiumi lõpetamisele

Gümnaasiumi lõpetamise üheks tingimuseks on uurimistöo koostamine või praktilise tegevuse läbiviimine kolme viimase kooliaasta jooksul. Riigi poolt pandud kohustuse täitmiseks on Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi õppekavas määratud 11. klass. Igal kevadel esitlevad noored oma aasta tööd komisjonile, kes tutvuvad kirjapanduga ja hindavad punktidega 1-100. Hinne koosneb erinevatest komponentidest: sisu, vormistamine, võrreldavus, juhendaja hinnang ja kaitsmine. Alates 2009. aastast on koostatud ligi 300 uurimistööd või aruannet oma praktilise tegevuse kohta. Estatud tööde nimekiri on avaldatud kooli kodulehel.

Selle kevade uurimistööde kaitsmine toimus 15. mail. Noorte huvid on mitmekesised ja uurimisprobleemile lahendusi otsides saadud vastused olulistele küsimustele.

Ajaloo huviliste poolt jäädvustati Karl Marxi nimelise kolhoosi ajalugu, võrreldi Kilingi-Nõmme kesklinnas tehtud fotosid tänapäevastega, uuriti perekonna sugupuud ja muusikakooli õpetaja Önnela Teearu kujunemist akordioniõpetajaks, pandi kirja lood, mis seotud meie linnas kingitud kividega. Ain Zereli originaalse töö sisuks oli Veelikse lasteaia kasvandike ja töötajate mälestuste jäädvustamine.

Uurimisobjektiks olid ka noored ise. Unehäirete esinemine, teadlikkus narkootikumide kahjulikust mõjust, kohvijoomise harjumused ja tavad, videomängude mõju 7.-9. klassi õpilaste vabale

ajale.

Praktilise töö käigus kaunistas Kristo Oks öökapi erinevate viikingikunsti mustritega, Mauri-Rein Lehikoinen taastas basskitarri, mis kõlas aulas suurepäraselt ja pillimeister oli uhke oma kätetöö üle. Tööde valmimise üle rõõmustasid ka multifunktsionaalse muusikakeskuse looja, sürrealistide teostest innustust saanud noor kunstnik ja spordihuviline noormees, kes sobiva treeningprogrammi ja õige toitumiskavaga muskleid juurde kasvatas.

Erilise loominguilusega paistis silma noor näitekirjanik. Tõlkijana oma oskusi lihvinud Sander Saarpere rõõmustas komisjoni lihvitut tõlketekstiga.

11. klassi lastest on aasta jooksul kujunenud asjalikud noored inimesed, kes esinesid argumenteeritud kaitsekõnedega ja vastasid kindlameelselt komisjoni küsimustele. Üks tingimus keskhariduse omandamiseks on täidetud.

Tõrvatilgaks meepotis on aja- või motivatsioonipuuduse kilbi taha peituvad õpilased, kelle esitamata tööd tekitavad küsimused valikutest olulise ja ebaolulise vahel või keskhariduse vajalikkusest ning jõukohasusest. Õppetöö võlgnevuste likvideerimise asemel suvise palgatöö otsimine ei vii õpilast keskharidusele omandamisele lähemale vaid vastupidi – tekitab juurde probleeme. Selles olukorras vajab noor kooli kõrval ka kodu toetust arukate valikute tegemiseks.

**Loominguline kollektiiv
KiNG**

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi põhikooli lõpetajad ootavaid teid oma lõpuaktusele 20.06.2018 kell 18.00

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi 12. klassi lõpetajad ootavaid teid oma lõpuaktusele 21.06.2018 kell 18.00

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi õpilased Iiris Kangur, Merlin Tallo, Triin Närep, Rico Kalde, Greete-Liis Krapp, Kaspar Vaikmaa, Johannes-Aleksander Raid, Triinu Saar, Helene Loorents ja Karl-Martin Krapp ning õpetaja Kadri Karon 6. juunil 2018 Pärnumaa Omavalitsuste Liidu poolt korraldatud tublimate vastuvõtul.

Surju lasteaed

Üks aastaring sai jälle täis

Lasteaed kui mesitaru kärarikkalt sumiseb, kõik on tulvil kilkeid, naeru, õu vallatustest kubiseb.

Kevadeti sumisevad lasteaiaid ja koolid tõesti nagu mesilastarud. Surju Lasteaiast saatsime 29. lennu pidulikult kooliteele 23. mail. Kooli 8. klassi õpilased tõid käekõrval saali päevakangelased – lasteaia lõpetajad. Nendeks olid seitse toredat ja püüdlikku last: Liisa Ojaste, Miia Lisete Mittenbritt, Anne-Grete Isand, Karlos Piile, Karl Nikolai Meibaum, Kermo Varep ja Roger Pärn. Lõpupäev on rõõmus ja kurb ühtaegu, sest just nüüd, kui lapsed on jõudnud kõige mõnusaamasse ikka, peame neil minna laskma. Samas on suur rõõm, et lapsed on nii tubliks saanud ja kooliminekuks valmis. Lõpupeol esitati näidend „Muinasjutumaa“, kus teksti vahele olid põimitud vahvad tantsud ja kõlasid tuttavad laulud muinasjuttudest. Rohket harjutamist kroonis edu – esinemine tuli tõepoolest hästi välja! Peokava ettevalmistusega nägid kõige rohkem vaeva muusikaõpetaja Piia Salomon ja rühmaõpetajad Jane Ats ning Gerli Kuuse-

känd, kes õpetasid lastele näidendi selgeks. Õpetaja abi Anneli Mägi aga valmistab kaunid kaardid kooliminejatele ning ilusad lilled lava dekoreerimiseks. Noorema rühma lapsed lugesid oma suurtele sõpradele toreda luuletuse kooliminekuks, mille õpetas selgeks õpetaja Velli Gerne. Õpetaja abid Tiiu Isand ja Merje Holm hoolitsesid selle eest, et kooliminejad saaksid kingiks värsked piibelehed, et peale näidendit oleks lava valmis pidulikuks aktuseks, et kohvilaud oleks kaetud jne. Neid toimetusi, mida õpetaja abid oma töö kõrvalt teevad, ei jõua üles lugeda. Toredaks asendajaks leidsime sel õppeaastal Malle Ellami, kes sai lasteaeda tulles kohe hea kontakti lastega.

Peokülalisi oli päris palju. Lõpetajatele andsid kingitused üle abivallavanem Jaanus Männik ja koolijuht Heidi Kodasma. Ka lasteaia poolt oli igale lõpetajale kingitus ja lillekimp ning lastevanemad tänasid lilledega kogu lasteaia personali. Peale pildistamist said kõik peolised maiustada tordiga, mille valmistasid kooli kokad Kaidi Oksaar ja Reet Kukk, kellele siinkohal südamlilikud tänusõnad!

Lasteaia direktor tänas lapseva-

nemaid, vallavalitsust ning kooli juhtkonda hea koostöö eest.

Pilguheit möödunud õppeaasta üritustele: isadepäev, Rakvere Politseimuseumi külastäik, vastlapäev Jüulumäel, kooli Oma Riigi 13. aastapäeval osalemine koolieelikute, liiklusõpe Pärnu Liikluslinnakus, Surju raamatukogult kingituse „Pisike puu” saa-

mine, külastäik mõlema rühmaga taluloomade juurde, emadepäeva tähistamine, esinemine Surju Hooldekodu vanuritele, põnev lasteaiaöö koos mullimeistriga, projektisõit Pernova Hariduskeskusesse, rõõmus kevadpidu ning ees ootab Pärnumaa laste laulupidu 2. juunil.

Juulikuus on lasteaia kollek-

tiivpuhkus. Augustis ootame aga kõiki vanu ja uusi lapsi lasteaeda! Ühe avalduse lisandumise korral on lasteaia kohad sügiseks täitunud sajaprotsendilisel.

Soovin kõigile elamusterohket suve ning toredaid ettevõtmisi koos oma lastega!

Silja Ilomets

Tubli töötaja tunnustamine

Tiiu Isand on Surju Lasteaias töötanud üle 21 aasta, omades seega pikaaegset töökogemust väikeste lastega. Uues lasteaiaamajas on Tiiu hoole all noorema rühma lapsed. Ta on lastega suheldes kannatlik, tasakaalukas, sõbralik ja mõistev, kõikidesse lastesse suhtub lugupidavalt. Õpetaja abi tööülesannete hulka kuulub õpetaja abistamine õppetegevuste läbiviimisel, tundes koolieelset pedagoogikat ning lapseühholoogia põhialuseid. Tiiul on oskus läheneda lastele heatahtlikult ning põhjendada oma nõudmisi, seades paindlikke piiranguid laste käitumisele; ta on inimene, kellel jagub soovi, aega ja oskust väikest inimest mõista ning teda ära kuulata. Mõnikord on lastega keeruline ka, kuid nii palju rõõmu, kallistusi ning häid sõnu ei saa kuskil mujal kui lasteaias.

Noorema rühmas tuleb lapsele kõike õpetada: käte pesemist, riidessepanekut, magamistoas vaikselt olemist, sõnakuulamist, aga kõige rohkem mängimist. Koosmängudes loob õpetaja abi mängu kujuteldava olukorra lastega vahetult suheldes. Nii omandab ka väiksema mängukogemusega laps julgust, teadmisi ja väärtuslikke kogemusi. Noorema rühma laps vajab emotsionaalset soojust ning positiivseid suhteid, Tiiu märkab seda ja tunnustab igat last väiksemagi pingutuse eest.

Ta on vastuvõtlik lapse vajadustele, tunnetele ning emotsionaalsele heaolule. Sotsiaalse kontakti tähtsus on väikelapseas väga oluline. Seda, mida laps oskab täna teha täiskasvanu abiga, oskab ta homme teha iseseisvalt.

Tiiu teeb koostööd ka rühmaõpetajatega; tunneb huvi õpetamise metoodika vastu ja omab intuiitvset valmisolekut töötamiseks väikeste lastega. Tal on hea kunstimaits, enne pühi või üritust lasteaias näeme Tiiut kaarte meisterdamas või stendi kujundamas.

Õpetaja abi töös juhendub ta toiduhügieeni põhimõtetest, tuues kooli köögist toidu ning serveerides selle taldrikutele. Tiiu vastutab korra ja puhtuse eest rühmas, samuti on tema hooldada lilled nii rühmas kui fuajees. Ta toimetab vaikselt

ja ilma liigse jututa ning kõik toimetused saavad õigeaegselt tehtud. Kolleegidega suheldes on Tiiu sõbralik, lugupidav ning meeskonnatööle orienteeritud. Töökoosolekul esitab asjalikke ettepanekuid lasteaia-töö paremaks korraldamiseks. Tiiul ei puudu ka naljasoon, tema vaoshoitud peen huumor nakatab sageli kaaslast. Tiiu ise ütleb, et lapsed ongi tema elu ja et nii lasteaiaõpetaja kui ka õpetaja abi töö eeldab armastust laste vastu.

Õpetaja abi tublidust on väga raske mõõta, sest tema tegevuse tulemused lastega tegelemisel ei avaldu kohe. Laste õpetamine ja kasvatamine on töö, mis nõuab pühendumist ja hingejõudu, mida Tiiul jagub kuhjaga. Ta on armastav vanaema oma kuuete lapselapsele.

Tööst vabal ajal naudib Tiiu kauneid hetki oma Surju koduaias, hoolitsedes rohkete lilled eest ning askeldades kasvuhooes.

Tiiu suhtub oma töösse missioonitundega, ta on aus ja usaldusväärne ning tunneb tööst väikeste lastega siirast rõõmu. Oma tähelepanu vääriva tööga on ta pälvinud lugupidamist nii kolleegide, laste kui ka lastevanemate seas.

Südamlilikud õnnesoovid juubeliks Surju lasteaia pere väikestelt ja suurtelt!

Silja Ilomets

1. juulil PEREPÄEV SAARDE PAISJÄRVE ÄÄRES

AIRJUMP

VEEPALLID

KANUUD

BATUUT

TUNNISAUN JA TUNN

10.00
Lihtsad nipid, kuidas saada lahti ülekaalust, isudest ja terviseprobleemidest - Heikki Mägi

11.30
Naabrivalve tegevuse tutvustus

12.00
Näidisõppus: uppuja päästmine, elustamine, Merepäästetehnika tutvustamine.

12.40
Näidisõppus: Kadunud inimeste ja asjade otsimine.

12.50.
do Terra eeterlike õlide tutvustus

13.00
Saarde volikogu liikmete kohtumine rahvaga

13.00
Kanuüvõistlus

13.30
Elude vahelise elu hämmastav tõelus - Peeter Liiv

15.00
Treening: Liikumine, kui sügav nauding - Peeter Liiv

15.30 - 18.00
Ansambel Väliharf & Omaalgatuslikud etteasted.

PEAESINEJAD:

60
MINUTIGA NÄDALAS VORMI

Fitlap.ee asutaja, personaaltreener ja toitumisnõustaja **Heikki Mägi**

Vaimsetele otsingutele pühendunud rännumees Peeter Liiv teab kuidas leida oma kutsumus, mida nautida.

Meeleolu aitab mõnusaamaks muuta rahvabänd "Väliharf"

- Hennamaaling
- Abi õngeridva rakendamisel
- Ise valmistatud rinnamärk
- Ise kaunistatud õhupall
- Catering - toitlustus

KOOSTÖÖPARTNERID:

Saarde vald

Saarde

Eesti Naabrivalve

Saarde do Terra

Saarde Kommunaal

Kaisa Daum

Eesti Naabrivalve

Saarde Kooli

AirJump

Fitlap

Saarde do Terra

Saarde Kooli

Vardja talu

Vistekel

Heapidu.ee

Saarde do Terra

Sillaotsa talu

Vistekel

Heapidu.ee

Saarde do Terra

Emadepäevast ja loodushariduse väärtustamisest Surju lasteaias

Vahel tundub, et maailmas on liiga palju kurjust ja ebaõiglust, kuid maailma helgeim pool pole kuhugi kadunud, ta elab meie emades, kelle toetus on hindamatu, kellest kalleimaid pole terves ilmas...

1988. aastast alates tunneme maikuu teist pühapäeva taas emadepäevana. Kõiki emasid ühendab emalik armastus lapse vastu ja see armastus väärib austust ja tänu.

Ka Surju lasteaias tähistame igal aastal emadepäeva, seekord toimus üritus 8.mail. Suur rõõm oli näha, et kohale oli tulnud palju emasid ja vanaemasid. Mõlema rühma lapsed olid peoks hoolsalt valmistunud: vanema rühma lapsed kinkisid oma emale endavalmistatud lillekorvi, nooremad olid ise paberist lilled värvinud ning need kimpu köitnud. Muidugi abistasid lapsi selle töö valmimisel tublid õpetajad ning nende abid. Muusikaõpetaja Piia Salomon oli lastele palju teemakohaseid laule õpetanud ning lapsed nautisid seda, mida olid õppinud. Nii

armas oli vaadata noorema rühma lapsi Ottot, Martat ning Sinit, kes julgusid publiku ees üles astuda. Tore kübaratants ning hoogne rokilaul panid mõnegi ema heldimuspisaraid poetama.

Peale esinemist kogunesime kõik vanemasse rühma, et hakata seepi valmistama. Selleks puhuks olin külla kutsunud Seljametsa Muuseumi juhataja Annika Põltsami, kes on väga mitmekülsete huvidega inimene. Tal oli seepide valmistamiseks vajalik materjal kaasas ning lapsed koos emadega tegutsesid innukalt. Isetehtud seep on tegija tegu ja nägu, see ei sisalda kahjulikke lisaaineid, on tore kingitus ning pealegi on seepi teha lõbus ja lihtne. Igaüks, kes oskab süüa keeta, saab ka seebiga hakkama, ütleb Annika. Vanasti keedeti talumajapidamises seebiks kõik rasvajäägid. Nõnda võib ka praegu teha, ent koostisaineid valides saab just selliste omaduste, välimuse ja lõhnaga seebi, nagu soovitakse. Aitäh, Annika!

Kui seebid valmis, maiustasime kringlitega, ja need oli meile küpsetanud Tiina Rist.

Suur tänu!

Maikuu üheksandal päeval sai vanemal rühmal teoks projektsõit Pernova Hariduskeskusesse. Armastust looduse vastu tuleb kasvatada juba väikelapse eas ning seepärast oli õppeprogrammiks valitud tiigielustik, kuna see on aktiivne just kevadel. Programmi läbiviimine leidis aset Mai Kooli tiigi ääres, juhendajateks hariduskeskuse õpetajad Mari ja Milvi. Tiik kui veekogu on elupaigaks paljudele taimedele ja putukatele, seepärast manitses õpetaja lapsi ettevaatlikkusele. Lapsed jälgisid hoolega, mida õpetaja kahvaga veest välja tõstis: ujureid, kaane, sõudikuid, vesikirpe, sarvtiguseid, sääsevastseid ja ka veetaimi. Leiud pandi vesivanni ja lapsed said õpetaja nõuande saatel püüt sorteerida. Õpetaja jutustas, et selgrootud on väga värvikirev

loomarühm, mis hõlmab väga erinevaid ja teineteisega vaid kaudselt suguluses olevaid loomi. Nad on enda alla võtnud kõikmõeldavad elupaigad ning nende eluviis, suurus ja kuju varieerub tohutult. Suur osa neist elavad meres, mõned aga hoopis maismaal (näiteks putukad) ning nad on kõikjal üliarvukad. Putukate uurimiseks kasutati luupi. Lapsed said teada palju huvitavat: et jalgade arv on selgrootute loomade oluline määratunnus; et mardika suiste järgi saab tavaliselt otsustada, mida ta sööb; et selgsõudurlased on kiskjad ja nad ujuvad vees, kõht ülal.

Peale tiigielustiku uurimist tegime ringkäigu hariduskeskuses. Küll seal leidub palju uudistamist! Põnevad lindude ja loomade topised, armsad elavnurga asukad, kes lausa kutsusid end paitama, kuid seda me ei tohtinud teha. Giidid oskasid nii kaasahaaravalt kõigest jutustada, näiteks et kakulised (öökullid) on võimelised oma

pead ja kaela keerama kuni 270° ja nende kaela muudab paindlikuks 14 kaelalüli (inimestel 7). Saime veel teada, et Pernova loodusmajas asub Pärnu ainuke tähetorn ning planetaarium, mida oleksime soovunud külastada, aga seekord sai aeg otsa. Siinkohal paneksin lastevanematele südamele, et püüdke oma lastega rohkem looduses käia, siis õpiksid lapsed paremini linde, taimi ja putukaid tundma. Loodushariduskeskus on ka laupäeviti avatud!

Loodus elab nii nagu meiegi. Kui me ise usume ja suudame ka lapsed uskuma panna, et puud, põõsad ja lilled on looduses elus ning õpetame lapsi tundma looduse hingeelu, siis õpivad ka lapsed seda märkama ning hoidma.

“Igaüks, kes enam ei õpi, jääb vanaks, olgu ta siis kakskümmend või kaheksa kümmend. Tähtsaim asi meie elus on hoida meie mõistus noorena” – Henry Ford.

Silja Ilomets

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Tegevuste toimumist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning eesti Noorsootöö Keskuse poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmi „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine” kirjeldatud tegevuste raames.

„Teeme ise“ – eluviis

Kilingi-Nõmme Vabaajakeskuses on juba aastaid väärtustatud taaskasutust ja ise tegemist, sest vaid nii, läbi tarbimise vähendamise ning asjade ümbertöötlemisega on igapäevaselt võimalik säästa nii raha, kui loodust. Uutest materjalidest valmistatud toote tegemiseks kulub peaaegu alati rohkem energiat, kui valmistada seda toodet taaskasutatud materjalist. Kogemus on see, mis rikastab, tehes asju ise, tekivad uued oskused ja areneb loovus. Kilingi-Nõmme vabaajakeskuses on võimalik

aastaringelt oma loovust arendada, kuid lisaks sellele oli maikuu taaskasutuse mõttelaadiga inimestel võimalus oma oskusi lihvida restaureerimise töötubades. Kolme kohtumise käigus said noored vanemate, vanavanemete ja juhendaja kõrval selgeks lihtsamad restaureerimisvõtted, tutvust sai tehtud restaureerimiseks vajalike tööriistadega, räägitud sai võimalikest tööohutustest. Töötubades restaureeritud istumisalused jäävad vabaajakeskuse külastajate kasutusse.

Heli Juhkamsoo

Foto: Heli Juhkamsoo

02.–06. juuli 2018 a. on Kilingi-Nõmme Vabaajakeskuse noorsootöötajad koos Saarde valla noortega Viljandi noorsootöö koostöörühmis osaleva üheksa endise omavalitsuse noortega ühislaagris Viljandimaal Holstre-Polli Vabaajakeskuses.

Noorele on laagris osalemine tasuta!

Osalejate arv on piiratud!

Lisainfo tel. 5563 1310 Heli Juhkamsoo

02.–06. juuli vabaajakeskus suletud!

Armastus muusika vastu viis mind Bauskasse

Mulle väga meeldib muusika. Kilingi-Nõmme muusikakoolis õpin klaverit, akordionit ja vabaajakeskuses kitarri, koolis laulan tütarlaste ansambelis, solistina ja mudilaskooris. Lisaks kõigele sellele alustasin eelmisel sügisel õpinguid Pärnus Endla Murd Erakooli laulustuudios. Esmakordselt ja juba esimese õppeaasta lõpus sain osaleda rahvusvahelisel konkurss-festivalil „Aprīļa pilieni 2018“, mis toimus Läti ja Leedu piiri lähedal asuvas Bauska linnas. Konkurssil osales rohkem kui sada lauljat kuueteistkümmest riigist. Konkurssil osalemine oli põnev, sain palju uusi kogemusi ja juurde esinemisjulgust ning proovile panna enda inglise keele oskuse. Mind rõõmustas, et žürii andis minu esinemisele üsna kõrged hinded. Endla Murdi laulustuudiost esindasime Eestit neljakesi, kellega saime festivalil lähemalt tuttavaks. Koosoldud aeg oli meil superlahe, täis laulu ja naeru. Kokkuvõttes oli väga tore üritus, lähedate inimestega, mulle väga meeldis, et ma sain sellest osa. Minu konkurssil osalemist toetas Saarde vald.

Maarit Juhkamsoo

Lastekaitsepäeval Kilingi-Nõmme suveaias festivalilaulu esitamas. Foto: Riina Teearu

100 kostüümi Eesti Vabariigile

Kilingi-Nõmme Vabaajakeskuses osales Viljandi noorsootöö koostöörühmi ja Halliste valla poolt juhitud ühistegevuses „100 kostüümi Eesti Vabariigile“. Üle kolme kuu kestnud ettevõtmises avaldus Saarde valla noorte loomingulisus, tegevuse käigus loodi rohkem kui poolsada kavandit, millest kaheksa põnevamat teostati papist nukule. 25. aprillil osalesime Saarde valla noortega Kõpu mõisas pidulikul lõpuüritusel, kus oli väljapanek sajast EV 100 auks rietatud nukust. Saarde valla elanikud saavad kostüüminäitusest osa Kilingi-Nõmme linnapäevade ajal 13.-15.juulil kunstialogis Kilingi.

Heli Juhkamsoo

Pildid: Kilingi-Nõmmes valminud kostüümid

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Metsast ja põllult

Saarde rahva ütlemine oli: kevadel võtad kindad käest, siis maikuus pead need veel kätte tõmbama. Kui aprillis varajane soojus paneb looduse liikuma, võib maikuus (juhtub ka juuni alguses) selle veel lõhkuda. Tulevad ridamisi külmad ööd, mis närutavad roheluse. Pole vaja miinuskraade, õhtul temperatuuri langemine +4 -+5 kraadini võib öösel pilvitu taeva, tuuletu ilmaga viia maapinnal külma kasteni. Kas hallakord või külma kaste – halvad asjad mõlemad. Ühteviisi kahjustavad külmaõrnu kõõgivilju ja varase kartuli lehestikku. Meenuvad aastakümneid

tagasi hävitavad öökülmad õunapuude ja teiste viljapuude, marjapõõsaste, maasikate õitsemise aegu. Tänavu üllatab loodus põua ja sügavuti külma mullaga. Aiapidajate tähelepanekul olevat muld sügavalt külm, paljajalu ei taha peal käiagi. Mõjuda võib öökülma esilekutsujana?! Süüdi võib olla pikalt lumeta tali, jahe kevad ilma sulaveeta. Muld jahtus sügavuti aina edasi, läbikuiv muld jahtub muidugi kiiremini. Ülekaalus kuivapoolseid ilmu ennustatakse ka edaspidiseks, seega hoidkem vett, säilitage niiskust multšimise teel aiapidamistes. Näiteks:

niidetud muruga katta marjapõõsaste aluseid jm. Kopolirohule lisaks soovitatakse haljassööta külvata, mida põua korral oleks loomadele ette anda... Ega see rahvajutt tänavugi mööda pane, öökülmade ennustamine läks peale kuumalainet paljus paigus tõeks ja suureks ootamatuseks. Õnneks toimus kõik peale õunapuude ja marjapõõsaste suurõitsemist. Ammust aega tagasi oli Eesti õunakasvatuse ka aianduse maa. Meie aretussordid olid ka rahvusvaheliselt tuntud, kuulus oli Polli aianduskeskus oma teadustöötajate ja suurte katseaedadega. Seetõttu

oli iga suurmajandi (sovhoos, kolhoos) majandamisplaanis alati kümneid hektareid õunapuude all, aiandusbrigaadid eraldi tootmisüksused. Kevadine öökülmade periood oli tõsine võitlusaeg. Tollastel viljapuusortidel külmusid õunapuudel õied osalt juba +2° juures, kirsi- ja ploomi- puudel peale lühiajaliselt -3kraadilist külmas olekut. Õitsevate viljapuuadade kaitseks valmistati erilist suitsukatet. See oli suur töö mille ettevalmistamine käis terve aasta läbi. Aeglaselt põleva materjali (puulehti, heinapõhku riisuti, puuoksi, kartulipealseid

jpm) hunnikute põletamisest tekitati viljapuuaiade kohale „pilvetaoline“ suitsukate. See takistas maapinna jahutamist, tõstis õhutemperatuuri paari kraadi võrra kõrgemale ümbritsevast õhukihist. Muidugi aitas see võtte hoida aeda vaid osaliselt. Kirjutati selle mõttega, et tänapäeval võib kasulik teada maasika, varase kõõgiviljakasvatajatel peale kiletamise veel külmakaitse võimalusi. Väiksemas ulatuses muidugi. Suitsuhunnikud süüdatakse tund või kaks enne päikesetõusu, siis kui õhus on veel vähemalt +0,5° kraadi sooja. Suurema suitsu saamiseks on soov-

tav hunnikud katta rohumäetastega. Nupukamad võivad valmistada plekist koonuseid, mis täidetakse põleva materjaliga (saepuruga). Külma mõju vähendab ka taimede kastmine või aiaprisist veega piserdamine. Täpsemaid juhtnööre saab lugeda Maalehe lisa Targu Talita erinumbrist. Ettevaatlik ütleb olla, sest vanarahva tähelepanekutel: peale pööripäeva puhuvad tuuled jäävad kestma pikaks ajaks. Tänavu puhuvad külma poole – põhja, kirde, ida suunalt enamasti, seega üllatused pole välistatud. Põidlad pihku ja asume võitlusse loodusjõududega!

Svea Randmaa

COOP Kilingi-Nõmme maijooks

Ümber Kilingi-Nõmme kesklinna pargi toimuv teatejooks on teadaolevalt pikima traditsiooniga seniajani kestev spordisündmus Saarde vallas. Vanemad inimesed teavad öelda, et jooksuga hakati tähistama 9. mai võidupüha ning jooks kandis algselt võidupüha jooksu nime. Teatepulgaks olid põlevad tõrvikud. Saatuse tahtel toimus ka sel aastal maijooks 9. mail. Vahepeal on jooksu nimetatud parjijooksuks. Juba aastaid on Kilingi-Nõmme Majandusühistu toetanud jooksu auhindadega. Seetõttu nimetatakse jooksu alates eelmisest aastast COOP Kilingi-Nõmme maijooksuks ning korraldajad ei pea enam muretsema ühegi auhinna pärast. On tore, et tühjade kätega ei pea lahkuma keegi.

2018. aasta maijooksul osales 23 kaheksaliikmelist koolinoorte võistkonda ja 4 täiskasvanute esindust. Vastavalt vanusklassidele toimus kuus starti. Esikohauhinna anti iga stardi kiiremale ja stiilsemale võist-

konnale. Selle aasta stiiliks oli kilinginõmmelane 1938. Stiilipunkte jagas 5-liikmeline žürii (vallavanem Indrek Talts, Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi direktor Erli Aasamets, politsei esindaja Kairi Öilsalu, COOP Kilingi-Nõmme esindajad Sirje Õunapuu ja Leelo Allik). Kuuest lasteaiarühmast oli nobedaim “Mõmmikute I” võistkond. Kõige enam meenusid 1938 aasta kilinginõmmelasi “Mesimummude” rühma lapsed.

1.–3. klasside laste kiiremad olid “Kiired ja Vihased”. Stiilikohtunikele aga meeldis enam 2a klassi “Sajandi stiilsemad” riietus. 4.–6. klassi laste arvestuses panustas 6a klassi võistkond puhtalt kiirusele ja võitis esikoha. Maksimaalsed stiilipunktid kogus kiiruselt kolmas tiim – “GOBLIN”. 7.–9. klassi kiiremad olid “Beekad kaheksandast” ja

stiilsemad “KiNG-i vanaaegsed”. 10.–12. klasside arvestuses võidutsesid “6 kanget” ja “Vahet pole”. 21-vanemad vanuseklassis osales nelja võistkonna jagu stiilipuhtaid 1938. aasta kilinginõmmelasi. Punktivahed kõikusid vaid 20-25-ni. Maksimumpunktid sai võistkond “Haaberukk ja daamid” kõige kiiremini raja läbinud Kilingi-Nõmme päästekomando ees.

Toivo Tallo

Võistkond Haaberukk ja daamid

Pärnumaa suvemängud

Maikuu oli Saarde vallas väga sportlik. Kuu algul toimus rahvarohke COOP Kilingi-Nõmme linna- jooks. Selgus järjekordne Võimlemississ ja parim võimlemisrühm. 20. mail selgitati Saarde valla ja Pärnumaa meistrid lamades surumises. Lisaks olime võõrustajaks Pärnumaa 56. suvemängudele, mille kesksed sündmused leidsid aset 22. – 27. mail peamiselt Saarde vallas. Mängude raames selgitati Pärnumaa meistrid kergejõustikus ja naiste rannavõrkpallis. Mängude üldvõitjaks tuli jälle Saarde vald. Üksikasjalikud tulemused on spordihooone kodulehel www.sksaarde.ee.

Toivo Tallo

Karl Maidle ja Mihkel Nuut – suvemängude rannavõrkpalli võitjad

Eesti MV jõutõstmises

Laupäeval, 21. aprillil toimusid Tallinnas Sparta Spordiklubis 2018.aasta Eesti MV jõutõstmises. SK Saarde esindas Pärnumaa raskejõustiklasi kahe sportlasega. 120+ kaaluklassis võitsid vennad Gert ja Günter Koovit Siim Rasti (SK Reval-Sport) järel teise ja kolmanda koha. Klubi arvestuses andis see kümne klubi hulgas 6. koha. Veteraanide absoluutarvestuses olid vennad vastavalt esimene ja teine. Günteri kogusumma 795 kg (kukk 300 kg, lamades surumine 232,5 kg, jõutõmme 262,5 kg) on mehe uus isiklik rekord.

Toivo Tallo

Günter ja Gert Koovit

9. Saarde lahtised MV lamades surumises

Sellest, et lamades surumise võistlused on leidnud Saarde vallas suurepärase aja ja koha, annavad tunnistust 30 võistlejat ja kümme korda enam pealtvaatajaid. Võistluste kõrgele tasemele viitab tõsiasi, et kuuest kaaluklassist suudeti võit Pärnumaale jätta vaid kahes. Purustati kõik rekordid, mida tänavune võistlusformaad lubas. Kõik ei kulgenud siiski viperusteta. Võistluse suurtoetaja ICONFIT auhinnalaadung jäi Pärnu Omniva pakiautomaati toppama, mida kahe päeva jooksul kuidagi polnud võimalik kätte saada. Täna on auhinnad võitjatele kätte toimetatud.

Naiste esikoht läks minimaalse eduga Jana Pärna (SK Saarde/Pärnumaa) ees Karoline Holterile (Tartu). Juunioride arvestuses rändas terve esikolmik väljapoole Pärnumaad. Pärnumaa juunioride meistriks tuli SK Saarde võistleja Janno Talumaa, teise Saarde valla noormehe, Tambet Paali ees. Kuni 83 kg kaaluvate meeste esikoha viis väga võimsa tulemuse teinud Alo Kauber Saaremaale. Jüri Hiiesalu samas vanuseklassis saavutatud teine koht tagas talle Pärnumaa meistritiitli. Teise ja kolmanda koha Pärnumaa arvestuses võitsid vastavalt Mikk Manilets (SK Saarde)

Lamades surumise võistluste absoluutne võitja Elar Kraav

ja Kristo Kivioja (Pärnu). Kuni 93 kg kaaluvate meeste esikoha võitis Oleg Žumadilov (Tallinn). Selle kaaluklassi Pärnumaa meistriks tuli Assar Tallo (SK Saarde). Kaaluklasside esikohad jätsid Pärnumaale raskemad mehed. Tanel Trei, kuni 105 kg, surus 190 kg, mis andis kokku 114,0 wilki punkti. Samas kaaluklassis saavutas Pärnumaa MV teise koha Erkki Sassiad. Üle 105 kg kaaluvate meeste klassis tegi uue klassikalise surumise võistluste rekordi Elar Kraav (Saarde v). 197,5 kg andis wilksi koefit-

sendiks 114,293 punkti, millega edastas absoluutarvestuses napilt Tanel Treid. Võistluspäeva kõige tugevamale mehele kinkis noore õunapuu Krista Puukool Tartumaalt Rõngu vallast. Seitsmele osalenud õrnema soo esindajale jagasid laadale tulnud kaupmehed lilleistikuid. Täname Vanavardi talu ja Hekito OÜ-d Valgamaalt, Reinu talu Koonga vallast, FIE Hiie Nurmelat Tõrva vallast, FIE Valve Raudseppa Tõrva linnast ning Aava talu Võistest.

Toivo Tallo

Triatlonid Saarde vallas

Kõveri Puhkekeskus korraldas suvehooaja algusega seoses 9. juunil sportliku perepäeva, kus sai proovida osavust SUP-lauga sõidus, lasta maastikuvibu, toimus lastejooks, selgus Saarde valla meister kiikingus ja toimus 5. Kõveri triatlon ning duatlon. Saarde valla lahtiste kiikingu MV ja triatloni üldvõidu viis Tapale Priidu Ellam. Saarde parimana ületas finišijoone teisena Kristjan Pärn. Laste duatlonil selgitasid paremusjärjestuse õed Margaret ja Margot Klettenberg. Vibuklasse oli nii palju, et seal toimus lausa medalite sadu. Tulemusi vaata Kilingi-Nõmme spordihoone kodulehelt www.sksaarde.ee.

16. Kilingi-Nõmme triatlon on võistlussarja Saarde atleet 1. osavõistlus, mis toimub traditsiooniliselt juuli viimasel püüpäeval, 29. juulil 2018. Spordipäeva korraldavad SK Saarde ja Kilingi-Nõmme päästekomando koos hulga vabatahtlikega. Võistkondlikus triatlonis toimub eraldi arvestus päästekomandodele, kellele on osalemine tasuta! Eelmisel aastal tuli Päästeameti Pärnu komando ka võistkondliku triatloni üldvõitjaks. Uue rajarekordi (42,19,8) püstitas Marek Nõmm. Triatloni peaspensor on jätkuvalt SPORTLAND, kes on sel aastal võistluspaigas PRINGS-

TORE spordipoe kaubavalikuga. Pringstore on kestvus-spordikaupadele keskendunud profipood Tallinnas, mis muu hulgas esindab Eesti triatlonimaailmaga tihedalt seotud kaubamärke nagu CEP, Zone3, Zerod. Kõigi individuaalselt lõpetajate vahel loositakse välja sellest kaubavalikust iga triatlonisti unistuste seljakott. Saarde atleet 2. osavõistlus toimub 7. ja 8. septembril Kilingi-Nõmme staadionil kergejõustiku mitmevõistluse näol.

Meid toetavad aarde vald, ENERVIT, Antrotsenter OÜ, A2K SPORT, COOP Kilingi-Nõmme.

Toivo Tallo

Kõveri Triatlioni võitjate autasustamine

Githa XXIX emadepäeva võimlemispidu

Tuleval aastal toimub Githa emadepäeva võimlemispidu kolmekümnendat korda.

Traditsioon, millest on kujunenud omamoodi Kilingi-Nõmme visiitkaart, algas aastal 1990. aastal, kui esimene võimlemispidu kaarhallis aset leidis. Peod on toimunud ka klubis ja Tihemetsa spordihoones.

Tänavune pidu pühendati koduriigi ja -linna juubelitele ja muudugi emadepäevale. Külalistena esinesid Pärnu võimlemiskooli Rüht rühmad Briiz, Adella ja Pärliid ning kauaaegsed sõbrad Sindi gümnaasiumist ja Sindi Avatud Noortekeskusest.

Githa poolt astusid publiku ette kõik tegutsevad rühmad: Lasteaed Kröll pisikesed tirtsud, 1.klassi rühm Rõõmuliblikad, kes näitasid oskusi hübitsaga, 2. klassi Päikesekiired, kes kehastusid Pallijänkudeks, 3.–5. klassi Žestika, kes näitas head toimetulekut lindiga, neidude rühm Infinitum, kelle meisterlikus esituses sai näha vaba- ja rõngakava. Möödunud sügisel sündinud Githa koondrühm, kuhu kuuluvad neidud ja vilistlasvõimlejad, esitas linikukava Lenneldes.

Peo löi aga käima trikkide kava mattidel, kus said oma oskusi näidata kõik 35 1.–5. klassi noort võimlejat. Elevust tekitasid ka üksikesinejad meilt ja mujalt, kellest enamik oli esinemiskava ise koostanud.

Sel hooajal väärib märkimist noore juhendaja Sairi Suti tegevus, kelle loomingu sünnis mitu kava nii Githa rühmadele kui ka Pärnu võimlemisklubi Rüht rühmale Pärliid. Viimatimainitud rühm jõudis

Võimlemismiss 2018 Johanna Tammist

Sairi koostatud kavaga Hingjõud vabariikliku festivali Kuldne Karikas finaali auhinnakohale.

Pärliid koos rühmalikmete emadega esitas ka meie võimlemispeo lõpunumbri – Eesti 100-le pühendatud eesti tantsu populaarse laulu Tuulevaikselt ööl saatel, toetamas kõik peol esinejad laineid tehes.

Githa võimlemispeo pika traditsiooniga eripära on, et asjatundlikest meestest koosnev žürii valib elegantseima esinemisrühma ja aasta võimlemismissi. Seekordses žüriis osalesid Toivo Tallo, Sven Koovit, Eiki Lehemets, Janno Talumaa, Indrek Talts ja Erli Aasamets. Küllalt elava arupidamise tulemusena tunnustati seekord Githa koondrühma kui kõige elegantsemat ning võimlemismissiks 2018 kuulutati Johanna Tammist, kes alustas treeninguid Margit Schmidt juhendamisel ja jätkab innukalt rühmas Infinitum teeneka Eha Smolina käe all.

Margit Schmidt

saarde atleet
2018

16. Kilingi-Nõmme
TRIATLON
Päästekomandode triatlon

29. juuli

16. Kilingi-Nõmme
MITMEVÕISTLUS
3. Kilingi-Nõmme koolispordi mitmevõistlus

8. september
koolispordi mitmevõistlus
7. september

VÕISTLUSTE LÕPETAJATE VAHEL
LOOSTITAKSE VÄLTA
IGA SPORDIMEHE USIUSTE
SELJAKOTT

SPORTLAND MIZUNO
coop Kilingi-Nõmme
cep PRING STORE

Täpsem info: www.sksaarde.ee

KILINGI-NÕMME LINNAPÄEVAD

TÄHELEPANU AIAKOHVIKUD:

Kes võtab vaevaks avada linnapäevadel oma aiakohviku või garaažimüügi, saatke oma asukoht e-posti aadressile kultuur@saarde.ee ja teie aiakohvik saab kantud kaardile. Nii on huvilistel kergem õige kohta üles leida. Ootame infot kuni 5. juulini. Märkige juurde lahtioleku päev ja kellaeg. Lennukat fantaasiat kohvikule ja menüüle nimele panemisel!

SUVEAIA SUUR AIAKOHVIK

Meese tee 10 ja 13

Naiskodukaitse aiakohvik, Pärnu tn 75

Kõigi aiakohvikupidajate vahel loositakse välja auhind - Saarde Kommunaali teenuseid 100 € eest.

ALLIKUKIVI VEINIMÕISA SUVEKONTSERT

Hedvig Hanson
kitarril Kalle Pili

8. juuli 18:00
Allikukivi pargis

Pileti hind 15€, eelmüügist 14 €
Müügil Piletilevis ja kohapeal

Avatud kohvik. Arveldamine sularahas. Lisainfo info@allikukivilee või tel 5252600.

14. JUULI 2018
SILLAOTSJA JÄRVE ÄÄRES

Kalapüügi VÕISTLUS

LISAINFO:
1. Registreerimine kell 5.00 - 6.00
2. Kalapüük kell 6.00 - 10.00
3. Püük toimub järve pealt oma veesõidukiga (paat, kanuu vms.) või kaldalt.
4. Võistelda saab individuaalselt ja võistkondlikult. Korraga ei saa võistelda mõlemas. Tuleb teha valik. Noorte, taiskasvanute ja võistkondade arvustus on eraldi.
5. Puugivahendiks on käsipõlg. Tagavaraks võib olla veel üks.
6. Kalade hoistamiseks peab olema KALASUMP. Abivahend on kahv.
7. Arvesse lähevad kõik kataliigid. Atamõõdulised kalad kaalutakse ja lastakse ettevaatlikult järve tagasi.
8. Võistlejad on kohustatud järgima kehtivaid kalapüügieeskirju. Kõik võistlejad on järve ääres omal vastutusel.
9. Korraldajal on õigus muuta võistlustingimusi. Erimeelsuste puhul on peakohtuniku sõna otsustav ja lõplik.

Muu info: 58 371 490

KILINGI-NÕMME LINNAPÄEVAD

SAARDE VALD

N 12.07
SUVEAIAS KELL 20.00 IVO LINNA JA ANTTI KAMMISTE
(PILET JUUNIS 8 € - JUULIS 10 € - LAPSED KUINI 12 A (KAASA ARVATUDI) SAAYAD KONTSERDILE TASUTA, KUI NAD ON KOOS VANEMATEGA)
PILETID MÜÜGIS MEELESPEA LILLEPOES KONSUMIS JA KLUBIS

R 13.07
ÕHTU TN 27 KELL 15.00 RANNAKUNINGAS JA -KUNINGANNA RANNAVÕRKPAALLIS (INFO: WWW.SKSAARDE.EE)
KLUBIS 16.00 NÄITUS „KILINGI-NÕMME 80“
SUVEAIAS KELL 18.00 SURJU NÄITERINGI ETENDUS „IKKA VEEL LAUDALÜÜRKA“
LAVI JÄRVE ÄÄRES KELL 20.30 JÄRVEPIDU LAVIL (TASUTA)

L 14.07
SILLAOTSAL 5.00 - 10.00 KALAPÜÜGIVÕISTLUS (INFO: 58371490)
SPORDIHOONE PARKLAS 9.00 SAARDE-SURJU SUURSÕIT START (PARGI TN 4)
KESKLINNAS 9.00 LAAT
SUVEAIAS 9.00 LAAT
RAAMATULETT, KARUSSELL, LIIKLUSLINNAK, PONID, RONG, KIIGUD
10.00 SÄÄSTVA RENOVEERIMISE INFOKESKUS JA MAJATOHTER: KUIDAS RENOVEERIDA JA RESTAUREERIDA SÄÄSTVALT, EHTADA KESKKONNASÕBRALIKULT JA ELADA TERVISLIKULT.
10.00 3X3 TÄNAVAKORVPALL (INFO: WWW.SKSAARDE.EE)
11.00 METSAMOORI JA TERVISE KODU TOODETE TUTVUSTUS (TASUTA)
11.00 KLOUN UMMI
12.00 VÄEGA KIVID
KODU ENERGEETILINE PUHASTAMINE
11.00 - 13.00 AJULABOR
12.00 - 15.00 RETROFOTO. „STIILIKONKURSS 193 OSALEJATELE RETROFOTO TASUTA!
13.00 KONTSERT „KILINGI-NÕMME 80“

P 15.07
10.00 - 12.00 KODULOOLINE JALUTUSKÄIK. KOGUNEMINE KESKLINNAS PURSKAÄRVU JUURES.
12.00 LINNAPÄEVADE DISCGOLF (INFO: WWW.SKSAARDE.EE)
18.00 KONTSERT SAARDE KIRIKUS. ESINEVAD INGMAR SIMSON-VALTIN VIIULIL JA INES MAIDRE ORELIL (TASUTA)
18.00 ÕHTUSÖÖK ALLIKUKIVI VEINIMÕISAS (ETTETELLIMISEL)

KILINGI-NÕMME 80
1938 - 2018

info: kultuur@saarde.ee, FB Kilingi-Nõmme linnapäevad
ajaleht Saarde Sõnumid, tel: 5569 5715

KILINGI-NÕMME SUVEAIAS

NELJAPÄEVAL 12.07

IVO LINNA JA ANTTI KAMMISTE

KELL 20.00

PILETID: juunis 8 €, juulis 10 €
müügil Konsumi Ilmapesa ja Kilingi-Nõmme klubis
Lapsel kuni 12 a (kaasa arvatud) saavad sõita tasuta, kui nad on koos vanematega.
Info: kultuur@saarde.ee, FB Kilingi-Nõmme linnapäevad

KILINGI-NÕMME SUVEAIAS

LAUPÄEVAL 14.07, VÄRAVAD AVATUD KELL 18.00

KODUVEINI KONKURSS ŠARŽIKUNSTNIK KRISTJAN JUUSU

KELL 20.00 NAISED KÖÖGIS

TANTSUKS MÄNGIB DOLORES HURAX

PILETID: juunis 8 €, juulis 10 €
müügil Konsumi Ilmapesa ja Kilingi-Nõmme klubis
Lapsel kuni 12 a (kaasa arvatud) saavad sõita tasuta, kui nad on koos vanematega.
Info: kultuur@saarde.ee, FB Kilingi-Nõmme linnapäevad

Kilingi-Nõmme linnapäevad

Saarde kirikus
Pühapäeval 15. juulil
kell 18.00

KODUMAISED VIISID

**Ingmar
Simson-Valtin
viul**

**Ines Maidre
orel**

**KAVAS
Süda,
Tobias,
Kapp,
Eller,
Tubin,
Arro jt.**

SAARDE VEE EESTI KULTUURKAPITAL

KILINGI-NÕMME LINNAPÄEVAD

suveaias
laupäeval, 14. juulil
algusega kell 18.00

KODUVEINIVEINI KONKURSS "MUHE MÄRJUKE 2018"

Eelregistreerimine ja info kuni 12. juulini (k.a)
tel 5177531, e-post: sulev@budampex.eu või
tel 55695715, e-post: kultuur@saarde.ee

KÕIK HUVALISED ON
OODATUD!
AUTASUSTAMINE ÕHTUSE
KONTSERDI AJAL!

Teeviidad

08.08 kl 19 - Vihula mõisa aed
09.08 kl 19 - Tallinna Linnateatri lavaauk
12.08 kl 18 - Virla Siidrifarmi aed
14.08 kl 19 - Allikukivi Veinimõisa aed
15.08 kl 19 - Arensburgi hotelli terrass, Kuressaare
16.08 kl 19 - Kernu mõisa aed

14. juulil algusega kell 09.00-18.00
toimub juba kolmandat hooaega „Tunne Saarde valda“ ja
Saarde Surju Suursõit
korraldajate sulest järjekordne seikluste seeria

„Turvalises Saardes EP-100.“

2018

Osaleda on võimalus nii autode kui ka jalgratastega.
Start antakse kõigile Kilingi-Nõmme Spordihoone
parklast Pargi tänav 3.
Teekond läbib Saarde valla.
Sõidul osalejad saavad end proovile panna,
lábides erinevaid
kontrollpunkte ja lahendades põnevaid ülesandeid.
Tule ja veeda üks tore päev.

Oluline teada:

- * Jalgratastel läbitakse kontrollpunkte individuaalselt või kuni 5-liikmelise seltskonnaga.
- * Jalgratturile vajalik turvavarustus.
- * Mootorsõidukis vähemalt 3-liikmeline ja kaine mõnus seltskond.
- * Tehniliselt korras mootorsõiduk.

Lubatud kasutada:

- * GPS seadet
- * Nutiseadmeid
- * Ilmastikule vastav riietus, spordijalatsid

Vajalik eelregistreerimine e-posti aadressil mari.treial@saarde.ee.
Registreerimine on alanud ja kestab kuni 12.07.2018 kell 00.00
Lisainformatsioon Rauno Lensment +3725296925, e-posti aadressil rauno.lensment@politsei.ee
Korraldajad jätaavad endale õiguse ebasüüdsalt käituva seltskonna võistlustelt eemaldada.

23. juunil kell 21.00
Surju pargis

JAANITULI

Õhtut kostitab kontsert
Tantsuks ansambel Visiit
Kõhutäie eest hoolitseb
Surju-Ilvese küla Selts

22. juuni
Tali Seltsimaja pargis
jaanipäev

19.00 võistlused lastele,
21.00 alustab ansambel "Lihtsad Poisid",
süütame lõkke, võistlused täiskasvanutele,
kohal ka välibaar.

Õhtut veab Tiit Savason.

Info 51 84 634 Astrid

Kuhu minna meie vallas

Reedel, 22. juunil kell 19.00 jaaniõhtu Tali seltsimaja pargis
Laupäeval, 23. juunil kell 10.00 Võidupüha tähistamine Kilingi-Nõmme lipuväljakul
Laupäeval, 23. juunil kell 10.45 eakate hommikukohv Kilingi-Nõmme suveaias
Laupäeval, 23. juunil kell 20.00 jaanituli Kilingi-Nõmme suveaias
Laupäeval, 23. juunil kell 21.00 jaaniõhtu Surju pargis
Esmaspäeval, 25. juunil kell 12.00 talgud Saarde kiriku juures
Teisipäeval, 26. juunil kell 16.30 lastepäev Saarde kiriku juures
Neljapäeval, 28. juunil kell 19.00 Juhani Viidingu 70. sünniaastapäevale pühendatud luuleõhtu Kunstisalongis Kilingi
Pühapäeval, 1. juuli kell 10.00 perepäev Saarde paisjärve ääres
Laupäeval, 7. juulil muusikafestival Võnge 2018 Vango Imedemaal
Pühapäeval, 8. juuli kell 18.00 Hedvig Hansoni kontsert Allikukivi Veinimõisas
Neljapäeval, 12. juuli kell 20.00 Ivo Linna ja Antti Kammiste kontsert Kilingi-Nõmme suveaias
Reedel, 13. juulil kell 18.00 Surju näiteringi etendus „Ikka veel laudalüürika“ Kilingi-Nõmme suveaias
Reedel, 13. juulil kell 20.30 järvepidu Lavi järve ääres
Laupäeval, 14. juulil kell 5.00 kalapüügivõistlus Sillaotsa järve ääres
Laupäeval, 14. juulil kell 9.00 laat Kilingi-Nõmme kesklinnas
Laupäeval, 14. juuli kell 9.00 autoorienteerumine „Turvalises Saardes EP-100“
Laupäeval, 14. juulil kell 10-15 linnapäevade programm Kilingi-Nõmme suveaias
Laupäeval, 14. juulil kell 13.00 Kilingi-Nõmme linna 80. sünnipäevale pühendatud kontsert Kilingi-Nõmme suveaias
Laupäeval, 14. juuli kell 20.00 ansambli Naised Kõõgis kontsert Kilingi-Nõmme suveaias, tantsuks mängivad Dolores, Hurax
Pühapäeval, 15. juulil kell 18.00 Saarde kirikus kontsert „Kodumaised viisid“, Ingmar-Simson-Valtin viiulil ja Ines Maidre orelil
Juuniku lõpuni on Kunstisalongis Kilingi võimalik vaadata Malle Heinoneni ja Tiina Erala tööde näitust.
Juuli lõpuni on Kilingi-Nõmme klubis võimalik vaadata Olev Pauksoni näitust „Kilingi-Nõmme 80“.
20. juunist – 20. augustini Saarde kirik avatud Teeliste kiriku raames esmaspäevast laupäevani, kella 11.00–14.00-ni

Uued vallakodanikud

AGATHE MIA TALTS	01.05.2018
MIA-LIIS VALK	01.05.2018
MARIA-ISABELLA TITSON	10.05.2018
RAMIL JANOP	24.05.2018
LEANDRA KRAMM	28.05.2018
KARL-KRISTJAN KOPPEL	08.06.2018

Mälestame lahkunuid

MIHKEL LANNO 26.01.1943–13.04.2018
LAINA TEEARU 21.03.1928–22.04.2018
REIN KASS 23.09.1928–30.04.2018
EVOLD RUUL 09.02.1930–25.05.2018
MARIKA REIN 07.02.1954–28.05.2018
EHA TOROP 10.02.1945–01.06.2018
UDO VAIKMAA 01.02.1933–06.06.2018
KALLE KIIPUS 28.02.1941–10.06.2018

Stiilikonkurs 1938

14. juulil suveaias näitame stiili - kõik aastasse 1938! Stiilikonkursist osavõtjad saavad Retrofotos endale mälestuseks tasuta foto. Autasustamine toimub kontserdi lõpus. Auhinnad on välja pannud Olio OÜ ja Sibille OÜ. Info 55695715

KILINGI-NÕMME LINNAsAUN on avatud reedel, 22. juunil 2018 kell 15.00-21.00. Laupäeval, 23. juunil on saun suletud.

Saarde Kommunaal

Õnnitleme!

Mai	
LINDA LAURI	93
LEHTA EINALEHT	89
HELJU MURU	89
VAIKE SAARME	89
ILME KIELAS	88
ERIKA SIIVESTI	88
ENDEL KIVISELG	88
SILVI MEI	87
SALME PÄÄRMANN	85
LINDA TASSO	85
OLIVER ROOTS	85
VAIKE JALASTO	85
ELDUR TAMM	80
VALVE AAS	75
HELVI LAANEKASK	75
VELLO RÄÄBIS	75
PRIIT ANTON	75
ALIDE-JOHANNA ROOSMA	75
KÜLLI SAAR	75
MIHKEL JUURIKA	75
Juuni	
FIIVA OTSTAVEL	100
JAAN KRAAV	95
LAINA JUHANSOO	94
AINO MÄGI	93
AUGUST KARTAU	92
ERNST PIKKOR	89
RUUDI ISAND	88
VILMA RICHTER	87
AUNA MILLER	86
MAIMU MÄE	86
ERDINAND KESKOJA	86
HELJU REA	85
HELJU ILVES	85
EVI ELLUS	85
IIVI MURU	80
ENDEL STAMM	80
EHA LILLELEHT	80
KARL TÖKKE	80
ARVO LINNASTE	75
ELJO LEHTSALU	75
MARE KÜTT	75

Raamatukogude lahtiolekuajad suveperioodil 1. juunist kuni 31. augustini

Kilingi-Nõmme Raamatukogu
teisipäeviti, kolmapäeviti ja neljapäeviti
kell 10.00-18.00
reedeti 10.00-16.00
laupäeviti 10.00-14.00

Tihemetsa Raamatukogu
esmaspäeviti 10.00-13.00
teisipäeviti 10.00-16.30
neljapäeviti 12.00-18.00

Tali Raamatukogu
teisipäeviti ja neljapäeviti 10.00-17.00
kolmapäeviti 10.00-13.30
2. juulist kuni 29. juulini on Tali Raamatukogu suletud.

Surju Raamatukogu on suletud
10.-28.juulini
Avatud reedeti 13., 20. ja 27. juulil